

Σ
Υ
Ν
Δ
Ε
Σ
Μ
Ο
Σ

Σ
Υ
Ρ
Ι
Α
Ν
Ω
Ν

Έτος Ιδρύσεως 1900

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Ύλη από την Ηλεκτρονική Έκδοση

Έτος 25ο -Τεύχος 97

1/04/20 έως 30/06/2020

Καλοκαιρινή γαλήνη..

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Έτος Ιδρύσεως 1900

Πατριωτικό - Πολιτιστικό - Φιλανθρωπικό Σωματείο

3ης Σεπτεμβρίου 56 - 5ος Όροφος

10433 Αθήνα

Τηλ & Φαξ : 210 8226785

E-Mail : syn.syrianon@gmail.com

: synsyrianon@synd.gr

Ιστοχώρος : www.synd.gr

Ηλεκτρονική Διαδικτυακή Έκδοση

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Ενημερωτικό Περιοδικό

Έτος 25ο - Τεύχος 97

ΑΠΡ – ΜΙΑ - ΙΟΥΝ 2020

ISSN 2241 - 9497

Υπεύθυνος Έκδοσης

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΦΙΑΣ

Πρόεδρος Συνδέσμου

Δημιουργία - Ενημέρωση

Κώστας Ν. Παπαπολίζος

Διόρθωση κειμένων

Χρήστος Θανόπουλος

Συνεργάτες παρόντος τεύχους αλφαβητικά

Δημήτρης Βόϊκος

Χρήστος Θανόπουλος

Τάκης Κυριτσόπουλος

Μαρία Ρώτα

Γεώργιος Σαρλής

Εμμ. Τσαγκάτος

Δακτυλογράφηση Κειμένων

Χρήστος Θανόπουλος

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τα ενυπόγραφα [κείμενα](#) εκφράζουν τις προσωπικές και μόνο θέσεις των [συνεργατών](#) συγγραφέων τους και συνεπώς δεν απηχούν τις θέσεις του εντύπου μας, το οποίο όμως διατηρεί το δικαίωμα να τα τροποποιεί όταν αυτό κριθεί αναγκαίο.

Ψηφιακή Εκτύπωση Περιοδικού από την «Γράμμα Εικόνα» του Νίκου Χατζίρη
Ζακύνθου 16 – 11361 Αθήνα Τηλ 2108841197

Αγαπητοί φίλοι και μέλη του Συνδέσμου Συριανών,

Όπως γνωρίζετε η πανδημία του COVID-19 άλλαξε πολλά πράγματα στην ζωή μας. Ανάμεσα σε αυτά επηρεάστηκε και ο τρόπος λειτουργίας του Συνδέσμου Συριανών.

Το Δ.Σ. στην τηλεδιάσκεψη της 14^{ης} Μαΐου 2020 αποφάσισε την τροποποίηση του προγράμματος εκδηλώσεων για την νέα περίοδο, που ξεκινά τον Οκτώβριο 2020. Το καλοκαίρι στην αγαπημένη μας Σύρο, θα είναι δύσκολο να διοργανώσουμε την καθιερωμένη συνεστιάση και να ενωθούμε σε μια μεγάλη παρέα, όλοι μαζί. Όμως νιώθουμε ότι είμαστε κοντά ο ένας με τον άλλον, κάτω από την αιγίδα του Συνδέσμου μας και δίνουμε την υπόσχεση ότι θα είμαστε μαζί και στο μέλλον.

Και επειδή τα λειτουργικά έξοδα συνεχίζουν να τρέχουν, παρακαλούμε πολύ για την οικονομική υποστήριξη σας, με δωρεές και συνδρομές.

Σας παραθέτουμε το νέο πρόγραμμα της περιόδου Οκτώβριος – Δεκέμβριος 2020, προσαρμοσμένο στις νέες συνθήκες. Για οποιαδήποτε προσθήκη ή αλλαγή θα σας ενημερώνουμε διαρκώς.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Οκτώβριος – Δεκέμβριος 2020

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2020

17/10/2020 Σάββατο, ώρα 11.00: Ξενάγηση στην Ακρόπολη. Ξεναγεί η ιστορικός – αρχαιολόγος κ. Γλυνού – Βαμβακοπούλου Ευαγγελινή.

Τιμή εισιτηρίου 15 ευρώ το άτομο (άνω των 65 ετών), 25 ευρώ το άτομο (κάτω των 65 ετών), δωρεάν παιδιά – νέοι έως 25 ετών, άνεργοι, πολύτεκνοι.

Σημείο συνάντησης τα εκδοτήρια εισιτηρίων (Πρόσβαση από τον πεζόδρομο Διονυσίου Αρεοπαγίτου, στάση μετρό «Ακρόπολη»). Μέγιστος αριθμός συμμετεχόντων 30 άτομα, σε 2 ομάδες των 15 ατόμων.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2020

18/11/2020 Τετάρτη, ώρα 19.00: Διάλεξη στη Στέγη μας, από τον Γενικό Γραμματέα κ. Προβελέγγιο Στέφανο, με θέμα: «Η Σύρος την εποχή της Επανάστασης του 1821».

27–29/11/2020 Παρασκευή, Σάββατο, Κυριακή: Χριστουγεννιάτικη εορταγορά στην αίθουσα μας. Ώρες λειτουργίας: 10.00 – 19.00.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2020

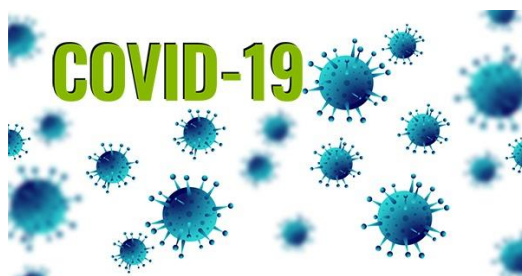
13/12/2019 Κυριακή: Εορτή Αγίου Νικολάου, Θεία Λειτουργία και Αρτοκλασία στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Καρύτση.

Ώρα 12.00: Συνάντηση των μελών και φίλων μας στην αίθουσα μας, μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας.

Από την Τηλεδιάσκεψη της 14/05/20

Από τον “λοιμό” της αρχαιότητας στον κορωνοϊό του σήμερα.

από την κ. Μαρία Ρώτα

Τι ήταν αυτό που έχει συμβεί σε τόσες χώρες του πλανήτη και φυσικά και στη δική μας χώρα, όταν πιστεύαμε ότι θα τελείωναν τα μνημόνια και η Ελλάδα ήταν έτοιμη να αποκτήσει την κανονικότητα που χρειαζόμαστε.

Ο κορωνοϊός με τις διάφορες αρνητικές καταστάσεις του στοιχειώνει τα όνειρα όλων των ανθρώπων. Αρχίζει μια νέα περίοδος κατά την οποία αναγκαστικά θα ξεκινήσουν νέοι στόχοι για τις καταστάσεις ζωής, υγείας, οικονομίας κ.α. όχι μόνο της χώρας μας, αλλά και τόσων άλλων χωρών του πλανήτη. Οι κυβερνήσεις, συμπεριλαμβανομένης και της Ελληνικής, προχωρούν σε έκτακτες δαπάνες για την στήριξη τόσων συστημάτων και ιδιαίτερα της υγείας. Είναι τραγικό το ότι συνέβη στην Ιταλία. Υπάρχει πανικός μετά την απόφαση της περασμένης

εβδομάδας να μπει σε καραντίνα όλη η χώρα. Μπορεί κανείς να μετακινείται μόνο για λόγους εργασίας ή υγείας, έχοντας στην τσέπη την σχετική υπεύθυνη δήλωση. Είναι τόσοι πολλοί οι νεκροί.

Ο κορωνοϊός, αυτή η φοβερή αρρώστια, ίσως δεν έχει εμφανιστεί τα τελευταία χρόνια στον άνθρωπο. Τίποτε πιο χαρακτηριστικό, πιστεύω, από το αρχαίο γραπτό κείμενο που αναφέρει ο Θουκυδίδης για τον λοιμό που θέρισε μεγάλο πληθυσμό στην Αθήνα το 430 π.Χ. "... όταν ο άνθρωπος "ώσπερ τα πρόβατα έθνησκον" δεν είχε πια το κουράγιο ή τη διάθεση να δεχθεί τις θεραπευτικές περιποιήσεις των συγγενισσών του... έφυγε από τη ζωή."

Ο Πλούταρχος (ιστορικός, βιογράφος της αρχαίας Ελλάδας) έγραψε για τον Περικλή, τον σπουδαίο Αθηναίο πολιτικό που έφυγε από τη ζωή με την ίδια ασθένεια. Αξίζει όμως να θυμηθούμε ποιος ήταν ο Περικλής και ιδιαίτερα, τι προσέφερε στην Αθήνα στην εποχή του (περίπου 490 – 429 π.Χ.)

Περικλής, ο μεγαλύτερος πολιτικός των αρχαίων Αθηναίων.

Ως αρχηγός των δημοκρατικών, ακολούθησε κοινωνική πολιτική που απέβλεπε στην ανακούφιση απόρων ανθρώπων, εκυβέρνησε δε από το 443 π.Χ. μέχρι το θάνατό του. Εκλεγόταν συνεχώς ως στρατηγός. Πάντα είχε επιτυχία στις πολεμικές επιχειρήσεις και στις οικονομικές οργανώσεις, στερεώνοντας το κράτος των Αθηνών, εξασφαλίζοντας και την θαλασσινή υπεροπλία. Επί των ημερών του η πόλη των Αθηνών έγινε η σπουδαιότερη της Ελλάδος. Ανοικοδομήθηκαν τα υπό των Περσών καταστραφέντα ιερά, οικοδομήθηκαν τα Προπύλαια, ο Παρθενών και άλλα μνημειώδη κτίσματα, ενώ παράλληλα ανέβηκε και η υλική (χρηματική) ευημερία των πολιτών. Δίκαια δε η εποχή του Περικλέους ονομάσθηκε "Χρυσούς αιών". Η ακμή αυτή των Αθηνών, προκάλεσε την ζηλοτυπία των Σπαρτιατών, υπήρξε δε η κύρια αιτία του Πελοποννησιακού πολέμου, τον οποίον ο Περικλής δεν κατόρθωσε να αποφύγει. Πέθανε μετά από 2,5 χρόνια από την έναρξη αυτού του πολέμου.

Ο Πλούταρχος έγραψε για το θάνατο του Περικλή.

Σε μετάφραση: "Ούτε κι ο Περικλής γλίτωσε από τον λοιμό. Μόνο που αυτόν η αρρώστια δεν τον χτύπησε βίαια και με οξύτητα, όπως τους άλλους, παρά έφθειρε σιγά – σιγά το σώμα του και αργά, αργά έτσι όπως παρατεινόταν από τη μια φάση της στην άλλη, υπέσκαψε το φρόνιμα της ψυχής του. Στα "Ηθικά" του ο Θεόφραστος μελετά το πρόβλημα αν ο χαρακτήρας του ανθρώπου υπακούει στις αλλαγές της τύχης και αν τα παθήματα του σώματος αφανίζουν την αρετή. Ιστορεί λοιπόν εκεί πως, άρρωστος πια ο Περικλής, έδειξε σ' έναν φίλο του, που πήγε να τον επισκεφθεί, το φυλαχτό που του είχαν κρεμάσει στο λαιμό του οι γυναίκες. Ήθελε με αυτό να φανερώσει πόσο άσχημη ήταν πια η υγεία του. Έφυγε από τη ζωή σε λίγες ώρες"

Λοιμοκαθαρτήριο (lazaretto)

Το πρώτο ευρωπαϊκό λοιμοκαθαρτήριο για την περίθαλψη των ασθενών της πανώλης δημιουργήθηκε το 1423 στην Βενετία της Ιταλίας, πάνω σε μια βραχώδη περιοχή έξω από την πόλη. Στόχος ήταν να σωθούν οι άνθρωποι από τους λοιμούς της πανώλης, της θανατηφόρου και λοιμώδους αρρώστιας. Το άλλο όνομα της πανώλης είναι πανούκλα, μεταδοτική και θανατηφόρα.

Στην Ελλάδα το πρώτο εμπορικό λιμάνι ήταν στην Ερμούπολη που φυσικό ήταν να αποκτήσει εγκατάσταση Λοιμοκαθαρτηρίου, Λαζαρέττα, όπως ονομάζουμε μέχρι σήμερα όλη την περιοχή, που ακόμα υπάρχει, αν και λίγο ερειπωμένο το κτήριο. Οι ενέργειες για την οικοδομή του κτηρίου άρχισαν το 1837 (είχε ξεκινήσει το 1834), όταν κυβέρνηση διέθεσε το ποσό των 120.000 δρχ και ανέλαβε ο λοχαγός του Μηχανικού Von Weiler να συντάξει τα σχέδια. Αποφάσισαν να χτιστεί το Λοιμοκαθαρτήριο στον όρμο Πηδάλι, απέναντι από το λιμάνι, σε θέση που ήταν μακριά από την πόλη.

Δεν υπάρχει ίσως ταξιδιώτης που να πέρασε από τη Σύρο στον περασμένο αιώνα και να μη γνώρισε από κοντά το Λοιμοκαθαρτήριο. Όσοι έρχονταν από την Τουρκία, την Αίγυπτο ή και άλλες χώρες, όπου υπήρχε επιδημία ή κίνδυνος χολέρας, ήταν υποχρεωμένοι να μένουν στο Λοιμοκαθαρτήριο για κάθαρση πάνω από επτά μέρες. Πολλοί απ' αυτούς τους ανθρώπους έχουν αφιερώσει στα βιβλία τους λίγα λόγια για τη διαμονή τους εκεί. Ο Ι. Σκυλίτσης έγραψε στα 1842 ακόμη και ποίημα με τίτλο: "Εις το Λοιμοκαθαρτήριο της νήσου Σύρου" με υπογραφή: "Εις των εν αυτώ" (εις = ένας). Πολύ ενδιαφέρουσα είναι η διάταξη των 32 δωματίων που φιλοξενούσαν για λίγες μέρες τους επισκέπτες του νησιού, εκείνες τις δύσκολες εποχές. Τα δωμάτια ήταν θαυμάσια, είχαν τζάκια για θέρμανση το χειμώνα. Υπήρχαν κουζίνες, τουαλέτες κ.α. Όλα ήταν άριστα φροντισμένα για κάθε άνθρωπο και ιδιαίτερα πολλή καλή η καθαριότητα των διαμερισμάτων.

Στα χρόνια της Κρητικής Επανάστασης του 1866 – 1868 βρήκαν εκεί καταφύγιο οι Κρήτες πρόσφυγες. Είχε μείνει εκεί και για ένα διάστημα ομάδα στρατιωτών (1866). Χρησιμοποιήθηκε ακόμη για φυλακές αγροτικές. Το 1908 η βόρεια πλευρά, προς τη θάλασσα, στέγασε επίσης την Φιλανθρωπική Επιτροπή Ερμουπόλεως, "Ασυλον Φρενοβλαβών" που ιδρύθηκε το 1908. Ιδρυτές ήσαν σπουδαίοι άνθρωποι που φρόντιζαν με αγάπη αυτούς τους ανθρώπους που είχαν ανάγκη. Ο Επίσκοπος Αθανάσιος, Ε. Αρφάνης, Α. Λαδόπουλος, Κ. Γεωργιάδης, Λ. Εμπειρίκος, Ν. Κοτσοβίλης κ.α.

Σήμερα, το συγκρότημα αυτό του Λοιμοκαθαρτηρίου στα Λαζαρέττα θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως ένα άριστο Αρχαιολογικό Μουσείο και να υποδεχθεί τα πάμπολλα και πανέμορφα αρχαία ευρήματα του νησιού μας. Θα μπορούσε να επισκευασθεί και να υποδεχθεί όχι μόνο τα αρχαία, αλλά και τα ιστορικά, που η Σύρος έχει άφθονα.

Όλοι οι επισκέπτες του νησιού με ιδιαίτερη ευχαρίστηση θα επισκέπτονταν ένα τέτοιο Μουσείο, με θαυμάσια θέση, θαυμάσιο κτήριο αν επισκευασθεί. Μετά την

επίσκεψη, αν γινόταν, οι άνθρωποι θα απολάμβαναν την πανέμορφη θέα της πόλης από εκεί, ίσως πίνοντας και ένα καφέ στον ωραίο εξωτερικό χώρο. Η πρώτη εικόνα του ταξιδιώτη, πριν το καράβι περάσει στο λιμάνι, είναι το πανέμορφο... (lazaretto)

ΣΥΡΙΑΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ο ΚΟΚΟΡΑΣ

Από τον Τάκη Κυριτσόπουλο

Στεγνός σαπουνάδα ο Θράσος λουκετάρησε το καραμελοπωλείο και κρέμασε ταχτά – καλέ στην οξώπορτα με την επιγραφή «Κλυστών λώγο παίνθος». Μετά πορπάτηξε λίγο μπας και του ανοίξει η γκλάβα του. Όταν μπαϊλντήσε ανέβηκε σ' ένα ανάχωμα δίπλα στο μαγαζάκι, όπου υπήρχαν δύο μεγάλα δέντρα και το γερακήσιο μάτι του σάρωσε τα πέριξ. Πίσω απ' τη μπακαλοταβέρνα του Πελοπίδα υπήρχε μια εκτεταμένη αυλή με τρία φοινικόδεντρα, πηγάδι στο μέσον και στο βάθος ένα καλά οργανωμένο κοτέτσι.

Ο Θράσος άρχισε να κάνει χάζι στα κοτοειδή. Οι όρνιθες τσαρκάδιαζαν εκ δεξιών προς τ' αριστερά και ανάδρομα, οι κλώσες με σημείο αναφοράς το προσφώλι, το 'χαν μπατάρει στην εκκόλαψη, τα σπουργίτια τσιμπολογούσαν απ' τη θροφή των πουλερικών, η κυρά Ασημούλα η μπακάλαйна σκόρπιζε καλαμπόκι «πουλ – πουλ – πουλ» και «κοτ – κοτ – κοτ», ενώ ένας βαρβάτος κόκορας με άλικο λειρί παρίστανε τον οπλονόμο! Αρχικώς ο Θράσος θάμαξε το καμάρι και το τζεβεσηλίκι του αλέκτορα, που και δέκα τάλαρα ακατέβαρα απόφερνε έτσι και τονε τσούλαγε κάποιος στη γύρα!

Άρχισε να χαριεντίζεται με τις όρνιθες αφού κατέβηκε μερικά σκαλοπάτια και έφτασε στην αυλόπορτα. «Κοτ – κοτ – κοτ» επέδειξε τη μπάσα φωνητική του δεινότητα, ενώ κιαλάριζε τα ενδότερα επισταμένως.

Οι πουλάδες νομίζοντας αρχικά πως ήρθε η Πελοπίδαινα να τις ταΐσει κοσκορόζι για προάριστον αρχένεψαν να τρέχουνε χαρούμενες προς την πόρτα. Από κοντά όμως κι ο Μπάμης, ο πετεινός, λόγω ευθύνης.

Όταν όμως δεν είδε την αφεντικίνα του έσπευσε να επαναφέρει στο γκεζί την κοτομάζωξη λέγοντας:

— Περικαλώ επιστρέψτε στα του οίκου σας. Πρόκειται περί πλάνης.

Ο Θράσος έμεινε με το στόμα του ανοιχτό.

— Τσ, τσ, τσ, τι σου είναι τέλος πάντων η φύσις!

Αποπειράθηκε να δελεάσει τα πτηνά με πασατέμπο, όταν πλησίασε ο Τζίμης ο μπαξεβάνης.

— Τι κάνεις εδώ, ρε Θράσο;

— Πειραματίζομαι επί της πανίδος. Κόβεις αυτόν τον κόκορα; Τονε σέβεται όλο το κοτέτσι. Για δες ρε το πετούμενον!

— Για τον Μπάμμη τώρα μιλάς; Έτσι λεν τον κόκορα.

— Ναι, παρατηρώ ότι έχει επιβολή!

— Άμα μιλάει ο Μπάμπης οι κότες κουρνιάζουνε ...

Στο αναμεταξύ ... ο Μπάμπης είχε γνωρίσει τον Τζίμη και ήρθε χαρούμενος προς την πόρτα. Μόλις όμως έφτασε εκεί ο Θράσος άπλωσε το χέρι του, τον περιάδραξε και τον τσουβάλισσε ...

— Θράσοοο, αυτό λέγεται ορνιθοκλοπή, παρατήρησε ο Τζίμης, που είχε θέσει αυστηρούς κανόνες στη ζωή του.

— Κλεφτοκοτάς, φίλε μου, θεωρείται όστις μπουκάρει εντός και αχταρμαδιάζει τα πετεινά. Δαύτος ήρθε οικειοθελώς και έπεσε στα χέρια μου.

— Είναι κι αυτό μια άποψη, παραδέχθηκε ο Τζίμης, καθώς δεν του 'κοβε και ιδιαίτερα.

□□□

Ο Τζίμης είχε φύγει στο αναμεταξύ να μαζέψει μολόχες και έτσι ο Θράσος με τον αλέχτορα τσουβαληδόν κατηφόρισε προς το Ηρώον και εντός ολίγου μπήκε στου Άγριου το αχτάρικο.

— Καλημέρα ...

— Μέρασαα ...

— Πουλάς λουλάκι;

— Εμ' τι θέλεις να πουλάω, βίους αγίωνε;

— Πουλάς και ώχρα;

— Εμ' τι θέλεις να πουλάω, αμπουρνέλες;

— Γιόμισέ μου από ένα χωνάκι το έκαστον και ...γράφτα ...

— Με δέρνει η αγραματοσύνη ...

— Να σου 'πογράψω τότες συναλλαγματικές ...

— Φύε από 'δω ρε, μη σε βαρέσω με τα ζύγια ...

— Καλώς, λάβε το δίφραγκο και στο εξής θα ψουνίζω απ' τον Καραβέλλα, που κάνει κι ευκολίες πλερωμής.

— Δεν πας να ψουνίζεις κι απ' τον Καλλιβρούση. Σκασίλα μου.

□□□

Ο Θράσος πήρε τις σκόνες και πήγε πίσω απ' το φούρνο του Πρόσφυγα στο Καρνάγιο. Έβγαλε τον πετεινό από το τσουβάλι, τον έδεσε πρόχειρα απ' το ποδάρι, άδραξε μια χούφτα λουλάκι και την τίναξε πάνω στο πτηνό.

— Κου κου ρίκοοο, διαμαρτυρήθηκε εκείνο τινάζοντας τα φτερά πέρα – δώθε.

Μετά γέμισε την άλλη χούφτα με ώχρα και ράντισε το πουλί. Σε λίγο τα χρώματα άρχισαν να δένουν μεταξύ τους. Γέλασε σαρδόνια με το κατόρθωμά του και συνέχισε να ρίχνει εναλλάξ τις σκόνες στο δύστυχο

ζωντανό, και εντός ολίγου ο αλέκτωρ από καφετής προς το αρζάν που ήτανε παιδιόθεν, απόχτησε μια χροιά βεραμάν.

— Χά, έτσι που σε μασκάρεψα, κάγχασε, δεν πρόκειται να σε αναγνωρίσει η ίδια σου η μάνα. Τοσούτον μάλλον ο σερσέμης ο μπακαλόγατος!

□□□

Το εδωδιμοπωλείο «Η Ειλικρίνεια» συγκοινωνούσε με μιά άλλη μεγαλύτερη αίθουσα, που είχε διαμορφωθεί σε νυχτερινό κέντρο, με την επωνυμία «Το πέρα βρέχει».

Μολονότι το μπακάλικο διατηρούσε τον παραδοσιακό του χαρακτήρα, αγνοούσε, εν τούτοις, τους στοιχειώδεις κανόνες υγιεινής.

Ψυγεία, αίφνης, για τα ευπαθή προϊόντα δεν υπήρχαν και τα διάφορα τρόφιμα κείτονταν φύρδην – μίγδην, άλλα στα ράφια, άλλα στα ντουλάπια και τα πιότερα στο πάτωμα. Τα όσπρια σκουληκιάζανε μέσα σε ανοιχτά σακιά λινάτσας, απ' όπου τα σεσούλιαζε ο μπακάλης και τα μοσχοπουλούσε.

Τα κερασφόρα σαλιγκάρια βγαίνανε απ' το σακί τους και σουλατσάρανε στο πάτωμα. Οι πελτέδες, οι θρεψίνες και τα βούτυρα είχανε πιάσει ένα πόντο σκόνη και ο κετέν – χαλβάς είχε μείνει χωρίς μύγδαλα, γιατί τα τσιμπούσανε οι παραγιοί!

Εσωτερικά μόστρας μακρόστενης αραδιαζόντουσαν τα διάφορα κεφάλια τυριών, όπως το κασέρι, το κεφαλοτύρι, το χαντούμι, το κασκαβάλι και ο τελεμές, τα οποία μουχλιάζανε και μεταπωλούνταν ... ως ροκφόρ πολυτελείας.

Τα αλλαντικά γενικώς φετακιάζονταν «παρουσία του πελάτου». Στο ταχίνι συνυπολογιζόταν και το ... μεσιανό δάχτυλο του μπακάλη, ενώ ο ταραμάς συσκευαζόταν μαζί με τη φτερωτή πανίδα!

Και το όλον σκηνικό ολοκληρωνόταν με την κρεμαστή τσέτουλα για τους «επί πιστώσει πελάτας», καθώς και με τις λίστες, τα τεφτέρια, τα κιτάπια και πάνω απ' όλα με το μαύρο καπλαμά, χωρίς ο παντοπώλης να παραλείπει να προσθέτει στη σούμα ... και τον αριθμό του τηλεφώνου του!

□□□

Ο αξιότιμος εδωδιμοπώλης κυρ Πελοπίδας, άνθρωπος κατά τα άλλα σοβαρός και με ρεπούμπλικο, έκλεβε στο ζύγι, στα ρέστα, στα βερεσέδια, και σεσούλιαζε σάπιο πράμα!

Μεσήλικας εκείνο τον καιρό, με το χιτλερικό του μουστακάκι, το μπριγιόλ στα λιγοστά γκρίζα μαλλιά του, τη χακή ρόμπα με τις λαδιές, που μόνιμα άφηνε ανοιχτή μπροστά για να διακρίνεται η κρεμαστή χρυσή

καδένα του ρολογιού, αμανάτι τζογαδόρου, πάνω στο γελέκι του, πορπατούσε και έτρεμε η Γης αλάκερη!

Στα παραγιουδάκια του φερότανε σκαιά και ζορμπαλίδικα, πλην όμως έκαστο Σάββατο τα πλέρωννε με το ταχτικό. Ωστόσο, για κάθε καινούργιο παραγιό που προσλάμβανε, κατόπιν συστάσεων εννοείται, ακολουθούσε την εξής διαδικασία. Έριχνε κρυφά σε κάποιο σημείο του πατώματος ένα δεκάρικο και ύστερα κρυμμένος πίσω από ένα μπερντέ παρακολουθούσε. Αν ο πιτσιρικάς τσέπιαζε το δεκάρικο, τον έδιωχνε κλωτσηδόν, ενώ αν του παράδινε τα λεφτά, αυτομάτως κέρδιζε τη θέση μαζί με την εκτίμηση του μπακάλη.

— Εύγε, αγόρι μου! Μια των ημερών θα φτάσεις μαζί μου ψηλά! Και τον έστελνε στο κατώι να του κουβαλήσει μπιτόνια.

Σήμερα ο κυρ Πελοπίδας ήτανε πολύ χαρούμενος γιατί είχε καταφέρει να μοσχοπουλήσει μια μουχλιασμένη μурταδέλα σ' αυτόν τον παλαβιάρη τον Ζήσο, που δεν έκανε ούτε για δόλωμα στις μурμούρες!

Άρχισε να βαδίζει πάνω – κάτω, με το αριστερό χέρι διπλωμένο στην πλάτη, όπως προσιδίαζε σε έναν καταξιωμένο μπακάλη, σύμφωνα με τις ελληνικές ταινίες της εποχής και να αναπολεί την πορεία της ανέλιξής του.

Τι ήτανε δηλαδή στην αρχή; Ένα τίποτα ήτανε!

Προκάκια σκουριασμένα από τον ποταμό του Βαρδάκα μάζευε και τα πούλαγε στον φαναρτζή του Κακαρούχα.

Ο άνθρωπος οφείλει να είναι ταπεινόφρων, όσο ψηλά κι αν φτάνει αποφάνθηκε και τσίμπησε ένα γλυκάνισο από το σαλάμι αέρος.

Το μόνο δυσάρεστο γεγονός που τον κατέτρυχε και τονε κομπλεξάριζε ήτανε ο «δυσλεκτισμός» του. Κεκεδισμό πέστε τον καλύτερα!

Με τα προκακια και την καθημερινή εντομοφαγία έκανε σερμαγιά και αγόρασε τρίτροχο καρότσι όπου άρχισε να πουλά καρπούζια στη διαδρομή Ηρώων – Ταξιάρχης και τούμπαλιν.

— Ο – ο – λα – λα με το μα – μα – χαίριiii ...

Προϊόντος του χρόνου αποκόμισε διάφορες χρήσιμες εμπειρίες και έβγαλε διάφορα συμπεράσματα.

Αίφνης, παρατήρησε πως απ' τον Ταξιάρχη προς το Ηρώων, όπου η κατηφόρα ήτανε μεγάλη, δεν έκανε σεφτέ.

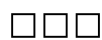
Αντίστροφα όμως, στην ανηφόρα, τα καρπούζια του γινόντουσαν ανάρπαστα!

Έστυψε τότε το μυαλό του και βρήκε την απάντηση. Οσάκις κατηφόριζε και φώναζε: «Ο – λα – λα τα σφα – σφα – ζω», ίσαμε να ολοκληρώσει τη φράση του, τον είχε σπρώξει η κατηφόρα και τον είχε

φέρει στο τέρμα! Και οι πελάτισσες ώσπου να καταλάβουνε τι διαλαλούσε και ν' αποφασίσουν, τον είχαν χάσει απ' τα μάτια!

Στην ανηφόρα, αντίθετα, όπως έσπρωχνε αργά το χειράμαξό του ο λόγος του αποκτούσε σαφήνεια και η αθρόα προσέλευση των γυναικών έκανε τη μπαλάντζα του να μην προφταίνει να ζυγίζει, κι αυτός έκοβε μονέδα! Και στον κατήφορο πλέον ακολουθούσε τον πλανόδιο μανάβη τον Μαθιό, που καβάλα στο γαϊδουράκι του ... φώναζε και για τους δύο!

Τοιουτοτρόπως καζάντισε και επέκτεινε τις δραστηριότητές του στα αλλαντικά και στα εδώδιμα γενικώς. Σιγά – σιγά απέκτησε ένα ευπρόσωπο μπακάλικο μαζί με ένα νυχτερινό κέντρο, που άφησε εποχή στην ψυχαγωγία και στα πολιτιστικά δρώμενα του τόπου!

Τη στιγμή που ο παντοπώλης ο Πελοπίδας κάρφωνε ένα φούντι σε γωνιακό σαρδελοβάρελο, έκανε «ντου» ο Θράσος στο κατάστημα, βαστώντας τον πετεινό κρεμασμένο ανάποδα από τα πόδια. Στο βάθος, πάνω σε πλάστιγγα ζυγίζότανε η κερά Στρατηγούλα. Αυτή προκειμένου να εξασφαλίσει το χαρτζιλίκι της, έκοβε κουμπιά απ' τα ρούχα του αντρός της, του Αλέκου του χασάπη, και τα πουλούσε στον Πελοπίδα, όπως και τα τρόφιμα που της κουβαλούσε ο Αλέκος στο σπίτι!

Ο Θράσος την αγνόησε και πλησίασε το μπακάλη.

— Ώρα καλή, αφεντικό. Έχω εδώ πράμα που σαλεύει!

— Και και και για – τί – τι είναι γα – γαλάζιος ο πε – πε – τεινός;

— Είναι ... εθνικόφρων, κυρ Πελοπίδα μου!

Ο Θράσος πήρε το πουλί και το έδεσε από το ένα πόδι σε έναν ανεμιστήρα.

— Και – και πόσο – σο μου τον που – πουλάς;

— Εφτά τάλαρα, άντε για σένα ... οχτώ.

— Και που – που τον πέ – πέτυχες;

— Τα πετεινά εξ ουρανού ορμώνται, μπακάλη ...

Αλλά πριν ... αλέκτωρ φωνήσαι, φύσα – φύσα ο ανεμιστήρας τίναξε πάνω απ' το πουλερικό τις ώχρες και τα λουλάκια και τον επανέφερε στον ορίντζιναλ χρωματισμό του!

— Ε – ε – έχω και και 'γω έναν ί – ι – ιδιο κο –κο – κόκορα!

— Θα πρόκειται για ετεροθαλή αδέρφια, συμπεραίνω.

— Φτου – φτου – φτούσου απατεών, αγρίεψε ο μπακάλης ...

— Ίσως να είναι κι απ' το ίδιο ωόν ...

— Ξα – ξα – ξανά φτού σου!

Την ίδια στιγμή επενέβη η χασάπαινα η Στρατηγούλα.

— Είναι ενδροπή σου, καλέ πτηνοτρόφε ν' αρπάζεις ξένες κότες ...

— Κόκορας είναι κυρά μου. Και βαρβάτος μάλιστα! Αλλά απ' τα χρόνια πόχεις να ... ξαπλώσεις με τον άντρα σου, έχεις φαίνεται μπερδέψει τα δύο φύλα!

— Ιιι! Εγώ βρε κακοψόφο νάχεις; Ξέρεις ποιανού γυναίκα είμαι 'γω;

— Της Αλεκάρας του χασάπη είσαι. Για λες να μην το γνωρίζω.

— Και έχεις το θράσος να προσβάλλεις μια Αλεκάραινα, βρε;

— Όχι μόνο το θράσος αλλά και το θάρρος, κυρά μου! Και γνωρίζω πολύ καλά, πως ... σε αγαστή συνεργασία με δαύτον τον μπακαλόγατο ό,τι φαγώσιμο γεμεκλίκι σου κουβαλάει στο τσαρδί ο κρεοπώλης, έρχεσαι εδώ και το πουλάς μισοτιμή, για να μην αναφερθώ και ... στις χηρευάμενες κουμπότρυπες!

Η γυναίκα σαραλίκιασε μεμιάς σαν αγιοκέρι και έπεσε στην αγκαλιά του μπακάλη.

— Σβήνω, ωχού η καρδιά μου!

— Και σπολάτη σου το πουλίον τούτο, Πελοπίδα, συνέχισε ο Θράσος. Πάντως ξέρε το, πως το κέρδεψα στη λοταρία του Χαραλάμπη του μπαλατζή.

Και έκανε ν' αποχωρήσει με όλη του την αξιοπρέπεια.

— Κα – κα – καλά, μωρέ Θρά – Θρασο. Δεν είπα – με και έτσι.

Όμως η φωνή αυτή δεν ήτανε του μπακάλη ... αλλά της Στρατηγούλας!

— Μπρα – μπρά – μπράβο σου κυ – κυρά μου ! Αρχί – χι – χίζεις και και μου μοι – μοιάζεις, φώναξε όλο χαρά ο Πελοπίδας, που δε θα ήτανε πλέον ο μόνος δαχτυλοδεικτούμενος κεκεμές της ευρύτερης περιοχής!

Ο Θράσος μοσκοπούλησε τον κόκορα στους έντρομους μπακάλη και Στρατηγούλα εξ ημισείας, που ήθελαν ν' αποφύγουν τα χειρότερα και ικανοποιητικά ταλαριασμένος ξεχύθηκε στις ρούγες!

ΣΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ

Γεωργίου Π. Σαρλή

Πηδάλιό σου ήμουν
σε κάθε πνοή τ' αγέρα
πάντα με ήθελες άνθρωπο
σωστό πέρα για πέρα,
Σ' Ευχαριστώ Πατέρα.

Σεβαστέ μας Πατέρα,

Περίσσεια η χαρά μας που ύστερα από πενήντα χρόνια υποβαθμίσεως του ρόλου σου, edέησε να καθιερωθεί, προς τιμή σου, η ετήσια κινητή

Παγκόσμια Ημέρα του Πατέρα.

Μία ημέρα που μνήμες, εικόνες και συναισθήματα μας συγκλονίζουν και μας υπενθυμίζουν το ρόλο και τις αξίες σου στην οικογένεια.

Ένα ρόλο ηγέτου, αφού σε θεωρούσαν κεφαλή και έρεισμα της οικογένειας, αρχηγού, αυτού που έπαιρνε τις αποφάσεις και οι λόγοι του δεν αμφισβητούνταν. Κι εμείς παιδιά τότε, παρά την αυταρχική σου συμπεριφορά, σε θεωρούσαμε σημαντικό προστάτη μας και σε δεχόμαστε με χαρά εκδηλώνοντάς σου αγάπη, εκτίμηση και σεβασμό. Και τούτο επειδή η μητέρα μας έτσι δημιουργούσε στην ψυχή μας την εικόνα σου. Αλλά και εσύ θεωρούσες τον εαυτό σου πρότυπό μας και έδειχνες, αναλόγως της αγωγής και των καταβολών σου, διαφορετικά από σήμερα την πατρική στοργή σου.

Στην εποχή μας όμως, οι σύγχρονες αντιλήψεις έχουν αποδιοργανώσει τις οικογένειες. Έχασες τον παραδοσιακό σου ρόλο. Δεν θεωρείσαι πρότυπο αλλά είσαι πλέον ένας απλός άνθρωπος. Ο σκληρός και αυστηρός πατέρας, που μας επιβαλλόταν με διάφορων μορφών τιμωρίες, έχει παύσει να υπάρχει.

Ασχολείσαι πλέον ποικιλοτρόπως εντός της οικογένειας, αναλαμβάνοντας τις ευθύνες εξίσου με τη σύντροφο της ζωής σου. Άλλωστε η ενεργός συμμετοχή σου στην ανατροφή και στην φροντίδα μας, σύμφωνα και με τις σχετικές επιστημονικές μελέτες, είναι σημαντική. Αντιθέτως, η καθ' οιονδήποτε λόγον απουσία ή ανεπάρκειά σου δημιουργεί αρνητικές επιπτώσεις στην εν γένει εξέλιξή μας. Τοιουτοτρόπως, εντός μιας καταναλωτικής κοινωνίας με αξίες υποβαθμισμένες, καλείσαι να μας ελαχιστοποιήσεις κάποια πιθανά ψυχολογικά μας προβλήματα, να ισχυροποιήσεις τη μεταξύ μας σχέση και να συμβάλεις στην υγιή ψυχοσωματική μας ανάπτυξη.

Πέραν όμως αυτών και μην υπάρχοντος πλέον του μεταξύ γονέων και τέκνων “χάσματος” είναι αναγκαίο, τόσο εμείς όσο και οι ενήλικες μελλοντικοί πατέρες να συνειδητοποιήσουμε, ότι δια τα παιδιά μας πρέπει να είμεθα πρωτίστως πατέρες και γονείς και έπειτα φίλοι. Η πατρική μας αγάπη να μην εκφράζεται σε παροχή υλικών αγαθών. Στήριγμά τους να είναι και μία σοφία που θα έχει πηγάσει από τις εμπειρίες μας. Επίσης, το ενδιαφέρον μας να επικεντρώνεται, με την θετική παρουσία μας, στην καθημερινότητά τους, όπως και οι υγιείς ή μη συμπεριφορές τους έχουν υιοθετηθεί από τον τρόπο ζωής μας.

Ωστόσο, είναι απαραίτητη η παρουσία σου και στο επίπεδο της πίστωσης. Ίσως σήμερα, περισσότερο από ό,τι στο παρελθόν, είναι σημαντικό δια την Εκκλησία να προσφέρει πνευματική οικοδομή, με αναφορά και στους Αγίους Πατέρες της, των οποίων το θεολογικό και φιλοσοφικό έργο συνέβαλε πολύ στον ελληνο ορθόδοξο λόγο.

Πρέπει επίσης να σου υπενθυμίσω, ότι και στην αρχαιοελληνική γραμματεία ιστορούνται ορισμένα δικαιώματα, αλλά και οι υποχρεώσεις που επωμίζεται ο άντρας γονέας με παιδί/ιά (πατήρ), όπως και η υϊκή αγάπη, ο σεβασμός προς τον πατέρα και η περίθαλψή του στη γεροντική ηλικία.

Εξάλλου, η λέξη πατήρ που θεωρείται να συγγενεύει ετυμολογικά με την λέξη πατρίδα, δεν έχει σχηματιστεί τυχαία. Σύμφωνα με την απόκρυφη συμβολική γλώσσα των λεξαρίθμων της πυθαγόρειας θεωρίας των αριθμών, τον ίδιο λεξάριθμο έχουν οι λέξεις πατήρ και πατέρας (ΠΑΤΗΡ = ΠΑΤΕΡΑΣ = 3).

Σε αμφότερες δε τις λέξεις η ρίζα **Π** εκφράζει τις δύο ακτίνες του φωτός που κατέρχονται και ενώνονται σε οριζόντια γήινη δράση. Είναι η πρώτη, η αρσενική αρχή, η εκ των άνω ουσία που ρέει και δομεί και συνδέεται με τις λέξεις Πνοή – Πνεύμα – Πυρ.

Στις λέξεις μήτηρ και μητέρα η ρίζα **Μ** εκφράζει τη δεύτερη, τη θηλυκή δημιουργική αρχή και συνδέεται με τις λέξεις Ύλη-Μορφή. Κατά την ένωσή τους η μήτηρ θα δεχθεί στην μήτρα της το σπέρμα-πνεύμα, όπου θα συλληφθεί και η ύλη θα μορφοποιηθεί, ενώ η αρσενική αρχή προσφέροντας το πυρ της ζωής γίνεται πατήρ, με τον ανωτέρω λεξάριθμο 3 (τρία) που είναι ο αριθμός της δημιουργίας, της έκφρασης της ζωής, του αποτελέσματος, του γεννημένου όντος. Άλλωστε, η λέξη ζωή έχει λεξάριθμο το πέντε (ΖΩΗ = 5) που είναι ο αριθμός της υγείας, αρμονίας και του κάλλους του ανθρωπίνου σώματος.

Τελειώνοντας να σου ευχηθούμε από καρδιάς, όπως και σε όλους τους εν ζωή πραγματικούς άρρενες γονείς Χρόνια Πολλά, υγεία, χαρά και μακροήμερευση, ώστε κατά την μακρά αυτή παρουσία σου όντας και εμείς γονείς, να κατανοήσουμε τη θεία συνεισφορά σου και να εκτιμήσουμε, όπως και όσο πρέπει την προσήλωσή σου στην ανατροφή μας. Οπότε

κάνοντας ο καθένας την αυτοκριτική του θα πρέπει κάποια ημέρα, να σου εκφράσουμε με ευγνωμοσύνη το ένα

Σ' Ευχαριστώ Πατέρα

Παγκόσμια Ημέρα του Πατέρα
3^η Κυριακή Ιουνίου 2020

=====

Η ΠΑΝΔΗΜΙΑ ΤΟΥ COVID – 19

Κείμενο Χρήστου Θανόπουλου

Η ανθρωπότητα από την αρχαιότητα ταλανίζεται από επιδημίες-πανδημίες. Πολύ γνωστός ο «λοιμός» στην Αθήνα επί Πελοποννησιακού Πολέμου (429 π.Χ.). Η μαύρη πανώλη του Ιουστινιανού (541–542 μ.Χ.) αποδεκάτισε το 1/3 του πληθυσμού της Κωνσταντινούπολης και ερήμωσε πόλεις, ενώ η γεωργία και η βιοτεχνία σταμάτησαν. Ξεκίνησε από την Αίγυπτο και απλώθηκε στην Μ. Ασία, Περσία, έως την Ιταλία και Σικελία.

Ακολούθησαν πολλές επιδημίες, από τον 14^ο αιώνα και μετά, πανώλης (1348–1353) με 25 εκατομμύρια θύματα, χολέρας, σύφιλης, φυματίωσης, γρίπης από τον 16^ο αιώνα έως σήμερα (1729, 1830, 1847, 1889). Στην Ελλάδα επιδημία πανώλης ξέσπασε το 1835 (Σύρος), το 1912 (Πειραιάς, Θεσσαλονίκη, Σύρος, Ζάκυνθος) και χολέρας τα έτη 1848-1849 και 1854-1855. Αρκετά πρόσφατη η πανδημία ισπανικής γρίπης (1918-1919), που μόνο στο Παρίσι οι νεκροί έφτασαν τους 3.300, η ασιατική γρίπη (1957–1958) με δύο εκατομμύρια νεκρούς, η γρίπη του Χονγκ – Κόνγκ (1968) με ένα εκατομμύριο θύματα. Μετά το 2000, ακολούθησαν οι μικρής διάρκειας επιδημίες: του κορωνοϊού SARS (Κίνα 2002), της γρίπης των χοίρων (2009), του κορωνοϊού MERS (Μ. Ανατολή 2012), για να φτάσουμε στην πανδημία του κορωνοϊού COVID–19, που βρήκε την ανθρωπότητα απροετοίμαστη, με απρόβλεπτες συνέπειες για το μέλλον.

Ο COVID–19 ξεκίνησε από την Κίνα, πιθανότατα από τα άγρια ζώα πέρασε στον άνθρωπο και διεσπάρη παγκοσμίως, λόγω της έντονης μολυσματικότητας και της ισχυρής λοιμογόνου δράσης του. Στα ζώα

υπάρχουν χιλιάδες ανενεργοί ιοί, κάποιος από τους οποίους μπορεί να περάσει ανά πάσα στιγμή στον άνθρωπο και να δημιουργήσει νέα πανδημία! Ο υπερφίαλος επικυρίαρχος του πλανήτη, ο άνθρωπος βρέθηκε ξαφνικά σε δεινή θέση, κλονίστηκε η «παντοδυναμία» του. Η Ύβρις της αλόγιστης εκμετάλλευσης και καταστροφής της Γης επέσυρε την Νέμεση και μαζί με αυτήν την τιμωρία του ανθρώπου. Οι κυβερνήσεις των κρατών, μπροστά στο ενδεχόμενο μιας ανεξέλεγκτης εκατόμβης θυμάτων, επέλεξαν την απομόνωση των πολιτών στα σπίτια τους και την διακοπή των περισσότερων δραστηριοτήτων, πλην των απολύτως απαραίτητων.

Οι συνέπειες της υποχρεωτικής καραντίνας ήταν τόσο θετικές, όσο και αρνητικές. Δόθηκε αρκετός χρόνος στους πολίτες για ξεκούραση, σκέψη, επικοινωνία με την οικογένεια και τους φίλους, ενδοσκόπηση, αναθεώρηση στάσης ζωής, διάβασμα, αρχειοθέτηση, νοικοκύρεμα, γυμναστική, ενασχόληση με αγαπημένα χόμπι. Μετά την πανδημία, οι πολίτες άλλαξαν στο πως βλέπουν τον κόσμο, τον εαυτό τους και τους άλλους. Άλλαξε η στάση απέναντι στην προσωπική υγιεινή και τα μέτρα διασποράς λοιμώξεων. Όμως αυξήθηκαν τα ψυχολογικά προβλήματα και η ενδοοικογενειακή βία. Παρατηρήθηκε πτώση των γεννήσεων. Κάποιοι δεν χρησιμοποίησαν εποικοδομητικά τον χρόνο, παρά μόνο για φαγητό και τηλεόραση. Άλλαξαν οι ανθρώπινες σχέσεις και αλλοιώθηκαν πανάρχαιες συνήθειες. Η κατάργηση του φιλιού και της χειραψίας επίτεινε την αποξένωση των ανθρώπων. Παράλληλα η ατμοσφαιρική ρύπανση εκμηδενίστηκε. Τα ζώα ελεύθερα κυκλοφορούσαν στις έρημες πόλεις, ο πλανήτης πήρε βαθιές ανάσες, η φύση αναζωογονήθηκε. Μοιάζει με πρωτότυπο παγκόσμιο πείραμα.

Ένα πρωτόγνωρο Πάσχα πέρασε με κλειστές εκκλησίες και γενικά κλειστό κάθε χώρο λατρείας. Με αυτόν τον τρόπο οι χριστιανοί έχουν την ευκαιρία να κατανοήσουν καλύτερα και να εμβαθύνουν στη σχέση τους με το Θεό και τα Μυστήρια της εκκλησίας, απομακρυνόμενοι από την ρουτίνα που έφερε η εκκοσμίκευση, έχοντας φωτεινά παραδείγματα τους αγίους, τους μάρτυρες, τον Χριστό πάνω στο σταυρό.

Οι γεωπολιτικές συνέπειες από τις επιδημίες είναι όπως αυτές των μεγάλων ανακαλύψεων. Μπορούν να αλλάζουν τον ρου της Ιστορίας. Κραυγαλέο παράδειγμα η εξάπλωση του Ισλάμ σε Μέση Ανατολή, Περσία, Βόρεια Αφρική, μετά τον εξαντλητικό τριακονταετή πόλεμο Βυζαντινής – Περσικής Αυτοκρατορίας (έληξε με πύρρειο νίκη του βυζαντινού αυτοκράτορα Ηρακλείου το 629) που συνέπεσε με την επιδημία πανώλης και αποδεκάτισε τις δύο αυτοκρατορίες. Η παγκόσμια οικονομική κρίση, λόγω της δίμηνης στάσης εργασιών, σε συνδυασμό με τον ανταγωνισμό των μεγάλων δυνάμεων, μπορεί να οδηγήσει σε νέες παγκόσμιες

ανακατατάξεις. Ολόκληροι κλάδοι όπως ο τουρισμός επλήγησαν σοβαρά, ενώ ευνοήθηκαν άλλοι κλάδοι. Οι φαρμακοβιομηχανίες έχουν μπει σε έναν δύσκολο, λόγω μεταλλάξεων του ιού, αγώνα δρόμου για την ανακάλυψη του «θαυματουργού» φαρμάκου και εμβολίου. Οι δυτικοί προσπαθούν να ξαναπάρουν στα χέρια τους ένα μέρος της παγκόσμιας βιομηχανίας, επιβάλλοντας «αναγκαία» μέτρα, που στο παρελθόν δύσκολα γίνονταν αποδεκτά, όπως η εκ περιτροπής εργασία, η τηλεργασία, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Επεκτείνεται η ψηφιακή τεχνολογία και η τεχνητή νοημοσύνη, οι ηλεκτρονικές συναλλαγές με τράπεζες και δημόσιες Υπηρεσίες, το ηλεκτρονικό εμπόριο εις βάρος των φυσικών καταστημάτων. Επιταχύνεται η απώλεια θέσεων εργασίας λόγω αυτοματισμού, ενώ ταυτοχρόνως επιβραδύνεται η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Θα περιοριστούν κάποια ανθρώπινα δικαιώματα. Ισχυροποιείται η παγκοσμιοποίηση και ότι αυτό συνεπάγεται. Θα υπάρξει καθολικός υποχρεωτικός εμβολιασμός;

Άραγε θα αλλάξει η στάση των πολιτών, των κυβερνήσεων και των εταιρειών απέναντι στο περιβάλλον και στον κόσμο μας; Θα προστατευθεί ο ευάλωτος, πλανήτης – σπίτι μας ή θα επιταχύνουμε τον βηματισμό μας προς την αυτοκαταστροφή; Πολλοί σύγχρονοι διανοούμενοι έκαναν μια εκτίμηση της κατάστασης. Κάποιοι ήταν περισσότερο ή λιγότερο αισιόδοξοι. Οι περισσότεροι μίλησαν για ένα παράθυρο ευκαιρίας που ανοίγει.

Ο Νοάμ Τσόμσκι, ο 91χρονος γλωσσολόγος, πολιτικός αναλυτής, φιλόσοφος, σε συνέντευξη του στις Η.Π.Α. ανέφερε ότι η κρίση του κορωνοϊού θα είναι παροδική, αλλά οι μετέπειτα επιπτώσεις θα είναι σοβαρές. «Υπάρχουν δύο υπαρξιακές απειλές για την ανθρωπότητα, ο πυρηνικός πόλεμος και η υπερθέρμανση του πλανήτη. Μετά το τέλος της κρίσης η επιλογή θα είναι είτε πιο αυταρχικά βίαια κράτη, είτε ριζική ανασυγκρότηση της κοινωνίας, με πιο ανθρώπινες συνθήκες». Θεωρεί ότι η πολιτισμική κρίση της Δύσης είναι συγκλονιστική και συνοδεύεται από χιλιάδες θανάτους προσφύγων – μεταναστών. «Σε έναν πολιτισμένο κόσμο, οι πλούσιες χώρες θα έπρεπε να βοηθούν τις φτωχές, αντί να τις στραγγαλίζουν. Η κρίση του κορωνοϊού μπορεί να κάνει τους ανθρώπους να σκεφτούν τι είδους κόσμο θέλουμε. Η κρίση προέρχεται από την παταγώδη αποτυχία των αγορών και των νεοφιλελεύθερων πολιτικών που εντείνουν τα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα ... Μετά την επιδημία του SARS, ήταν γνωστό ότι οι πανδημίες είναι πιθανότερες στο μέλλον. Το δυσλειτουργικό κοινωνικο-οικονομικό σύστημα πρέπει να μεταμορφωθεί για να υπάρξει βιώσιμο μέλλον και να αποφευχθούν χειρότερες μελλοντικές κρίσεις». Για την κατάσταση καραντίνας 2 δισεκατομμυρίων ανθρώπων, επισημαίνει ότι είναι ένα είδος κοινωνικής απομόνωσης, που προϋπήρχε από χρόνια και είναι επιζήμια. «Πρέπει να ξεπεραστεί με την αναδημιουργία των κοινωνικών δεσμών, την ανάπτυξη οργανισμών που θα

βοηθούν τους έχοντες ανάγκη και θα ενώνουν τους ανθρώπους, ώστε να βρεθούν λύσεις στα προβλήματα».

Ο επίσης, νομπελίστας οικονομολόγος Τζόζεφ Στίγκλιτς, ανέφερε ότι: «Η κρίση της πανδημίας θα μπορούσε να εξαναγκάσει τις χώρες να γίνουν λιγότερο ευάλωτες, μέσω της επίτευξης αυτάρκειας σε τρόφιμα και ενέργεια. Η πολυπλοκότητα των σύγχρονων μεθόδων παραγωγής συνεπάγεται ότι η αυτάρκεια δεν είναι βιώσιμη, ενώ η μάχη απέναντι στις πανδημίες και την κλιματική αλλαγή απαιτεί παγκόσμια συνεργασία. ... Η παγκοσμιοποίηση δεν μπορεί να κατευθύνεται μόνο από τις επιχειρήσεις. Πρέπει να αποκτήσει περισσότερη ανθεκτικότητα».

Ο Γάλλος διανοούμενος Μπερνάρ – Ανρί Λεβί έχει μια επιφυλακτική άποψη για τον τρόπο λειτουργίας των ΜΜΕ. Θεωρεί ότι οι πανδημίες του 1957 και 1968 είναι συγκρίσιμες σε μέγεθος με την πανδημία του COVID-19. Έκαναν και αυτές τον γύρο του κόσμου, με εκατομμύρια θύματα, χωρίς όμως οι κυβερνήσεις να θέσουν περιοριστικά μέτρα. «Αυτά τα δύο προηγούμενα με την ανησυχητική ομοιότητα με την παρούσα κατάσταση, μας υπενθυμίζουν κάτι προφανές: το θέαμα κυριαρχεί. Κι ένα γεγονός δεν είναι «ιστορικό», δεν «αλλάζει τον κόσμο» και δεν διαχωρίζει το «πριν» από το «μετά», παρά μόνο στον βαθμό που θα το αποφασίσουν τα ΜΜΕ μέσα στην αυτοεκπληρούμενη μέθη τους ... Απατώμεθα όταν μας λένε ότι με αυτήν την πανδημία του COVID-19 αντιμετωπίζουμε την «χειρότερη υγειονομική καταστροφή εδώ και έναν αιώνα». Υπάρχει κάποια υπεραντίδραση και πανικός στη στάση μας σήμερα, ή αλλιώς ο φόβος είναι πάνδημος.

... Μια τρομοκρατημένη ανθρωπότητα, η οποία με τον ρυθμό που προχωρά η μόλυνση των απόψεων, θα αποδεχθεί μία μέρα ως προφανές το κλείσιμο των συνόρων, τη δυσπιστία έναντι των άλλων ή την ψηφιακή «ιχνηλάτηση». Θα πρέπει να μάθουμε να τηρούμε αποστάσεις ασφαλείας από τα αντικοινωνικά δίκτυα και τον πυρετό τους των fake news ...

Η ανησυχία για τη Δημόσια Υγεία έχει γίνει κυρίαρχη αποστολή για τα κράτη, στον ίδιο βαθμό με την ασφάλεια ή τα ζητήματα ειρήνης και πολέμου. Κινητοποιούνται τεράστιοι πόροι, όπως στην περίπτωση του AIDS – το οποίο παρεμπιπτόντως προκάλεσε 25 εκατομμύρια θανάτους – για την ανάπτυξη φαρμάκων και εμβολίων. Κι η ανθρωπότητα, ως ένας άνθρωπος, προτάσσει την ζωή από την οικονομία. Αυτό είναι θαυμάσιο.

... Να βάλουμε στην ατζέντα των μελλοντικών συζητήσεων ποια προνόμια αλλά και ποια δικαιώματα και ελευθερίες είμαστε έτοιμοι να θυσιάσουμε στο βωμό του ονείρου μας για ένα υγειονομικό κράτος, που θα μας θεραπεύει από όλες τις νόσους στην διάρκεια της ζωής μας. Κι αν το να

κυβερνάς δεν σημαίνει μόνο να προβλέπεις, αλλά και να επιλέγεις, καλό θα ήταν οι ιθύνοντες στα κέντρα αποφάσεων να έχουν το θάρρος να πουν ποιο θα είναι το κόστος διακοπής της παραγωγής, με την συνεπαγόμενη μαζική ανεργία, την εξαθλίωση, τα δεινά για την κοινωνία, τις ανθρώπινες ζωές».

Έχουμε μπει σε μια νέα εποχή, την μετά COVID-19 εποχή. Ας ελπίσουμε ότι ο τελικός απολογισμός θα είναι θετικός για το σύνολο της ανθρωπότητας και θα υποβοηθήσει στην επίλυση των υπολοίπων προβλημάτων που ορθώνονται απειλητικά για το μέλλον της, όπως είναι η κλιματική αλλαγή, η υπερβολική αύξηση του πληθυσμού, η φτώχεια, οι πόλεμοι, κ.α.

Βιβλιογραφία:

- *Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν Ελευθερουδάκη, τόμος 4ος και 10ος, Εκδοτικός Οίκος Ελευθερουδάκη, Εγκυκλοπαιδικαί Εκδόσεις Ε.Ε., Αθήναι 1965*
- *Παπαθανασόπουλος Γιώργος, Γεωπολιτικές επιπτώσεις λόγω πανδημίας, περιοδικό Σύνδεσμος Νο 549, σελ. 146-147, Έκδοση της Χριστιανικής Στέγης Καλαμάτας, Μάιος 2020*
- <https://www.pressenza.com/el/2020/03/noam-chomsky-tha-kseperasoume-tin-krisi-tou-koronoiou/>
- <https://www.in.gr/2020/04/22/economy/diethnis-oikonomia/tzozef-stiglits-oi-ipa-antimetopizoun-tin-pandimia-san-xora-tou-tritou-kosμου/>
- <https://www.in.gr/2020/04/14/world/koronaivos-levi-oxi-stin-epidimia-tou-tromou-den-irthe-to-telos-tou-kosμου/>
- *Delphi Economic Forum, Fireside Chat XIII, Pissarides, Ιούνιος 2020*

=====

Από τον Κάμπο, μέσω Αερόλιθου και Δυόσμου στα Μάρμαρα

Κείμενα-φωτογραφίες Χρήστου Θανόπουλου

Ένα αυγουστιάτικο πρωινό, που το μελτέμι είχε δυναμώσει, γεμίζοντας την θάλασσα με άσπρα προβάτκια, ξεκίνησα κυκλική πεζοπορική διαδρομή από τον Κάμπο προς Λεία , με τελικό προορισμό τα Μάρμαρα και πάλι πίσω στον Κάμπο. Προηγήθηκε η συνάντηση με μια πέρδικα που στεκόταν στην άκρη του οδοστρώματος, ενώ λίγο μετά ένα ζευγάρι τσαλαπετεινών με το χαρακτηριστικό λοφίο, φτερούγισε χαρούμενα πάνω από το κεφάλι μου, με κατεύθυνση την παραλία της Λείας .

Στην αρχή του μονοπατιού με υποδέχτηκε ένα συμπαθητικό γαϊδουράκι, πέρασα από ένα γαλαζοπράσινο βράχο εκλογιτών και συνέχισα για την σπηλιά του Μεντώνη. Στην οροφή της ευρύχωρης σπηλιάς, της μαυρισμένης από τις φωτιές των παλιών βοσκών, κουρνιάζουν περιστέρια, ενώ χρησιμοποιείται ως μαντρί και αποθηκευτικός χώρος. Παλαιότερα ήταν μια από τις «βουδόμαντρες» ή «βουκλόμαντρες», μαντριά όπου περιόριζαν τα δαμάλια όταν τα χώριζαν από τις αγελάδες, και «τυροκόμι», δηλαδή τυροκομείο. Το σπήλαιο χρησίμευε και για πρόχειρο μάντρισμα «τω λιανώ» - αιγοπροβάτων, όταν η εμφάνιση από θαλάσσης των πειρατών ήταν αιφνίδια και δεν ήταν δυνατόν να οδηγηθούν τα ζώα στο μόνιμο, ασφαλές καταφύγιο τους. Ο τοίχος που ανέγειραν στην είσοδο του

σπηλαιίου, σε σχήμα μισού μαιάνδρου, εξαφάνιζε την είσοδο και έκρυβε το σπήλαιο.

Άφησα πίσω μου το πέτρινο σπίτι που στέκει ακοίμητος φρουρός στην είσοδο της σπηλιάς. Απέναντι μου υψώνεται αγέρωχο το δεύτερο ψηλότερο βουνό της Σύρου, το όρος Σύριγγας (434μ.), με την περίφημη πηγή και αιολικό πάρκο στην κορυφή του, (ιερό βουνό του Πανός). Είναι το μοναδικό ασβεστολιθικό βουνό της Σύρου και ως εκ τούτου πλούσιο σε πηγές, σπήλαια και μικρά φαράγγια. Βάδιζα προς δυσμάς και άρχισα να κερδίζω ύψος στην περιοχή Κληρονόμου, στον λόφο των Παναυλιών (231 μ.), (σημαίνει αυλός του Πανός), πανάρχαιο τοπωνύμιο, που στους παλιούς χάρτες αναφέρεται σε δοτική πτώση, «Παναυλιαῖς» . Από τους παλαιότερους θεούς που λατρεύτηκαν στην Σύρο ήταν ο τραγοπόδαρος Πάν, δευτερεύουσα θεότητα της ελληνικής μυθολογίας, συνυφασμένη με την πανίδα σε αμφίδρομη σχέση και προσωποποίηση της γενετικής δύναμης της ζωής, θεός που ενώνει τα αντίθετα, προκαλώντας γέλιο και πανικό το ίδιο εύκολα. Ο Πάνας ήταν γιος του Ερμή και της Δρυόπης. Σύμφωνα με τον μύθο γεννήθηκε στην Αρκαδία, ερωτεύθηκε παράφορα την νύμφη Σύριγγα, θυγατέρα του θεού-ποταμού Λάδωνα. Την συνάντησε στο δάσος να τραγουδά, μαγεύτηκε από το τραγούδι της και την καταδίωξε. Η νύμφη μπήκε σε ποτάμι, ζήτησε την βοήθεια του Δία και εκείνος την μεταμόρφωσε σε καλαμιά. Ο Πάνας περίλυπος αγκάλιασε το φυτό, έκοψε επτά ανισομερή καλάμια, τα έδεσε, τα συγκόλλησε με κεριά και κατασκεύασε το μουσικό όργανο «Σύριγξ του Πανός». Στα βάθη των δασών ακούγονται ακόμα οι μελωδίες της Σύριγγας, Πρώτη αναφορά περί σύριγγας γίνεται στην Ομήρου Ιλιάδα, όπου ο Αγαμέμνονας παρατηρώντας νύκτα το στρατόπεδο των Τρώων, θαύμαζε τις φωτιές και τις μουσικές από αυλούς και σύριγγες. Οι πρώτοι κάτοικοι της Σύρου ονόμασαν το βουνό Σύριγγα, λόγω της μελωδικής χροιάς των ανέμων που ξεσπούν πάνω στους γυμνούς του βράχους, ενώ λοφίσκος της βόρειας πλευράς του λέγεται Στροβίγλια (θυμίζει στροβίλους). Μήπως ο μύθος του Πανός γεννήθηκε στις Κυκλάδες και όχι στην Αρκαδία, αφού ο πρωτοκυκλαδικός πολιτισμός είναι παλαιότερος του 4.000 π. Χ;

Αντίκρισα από μακριά τον Αερόλιθο ή Μαυροβολάδα, έναν παράξενο αποστρογγυλεμένο, σκουρόχρωμο, εξαιρετικά σκληρό βράχο εκλογιτών, ύψους δεκαπέντε μέτρων περίπου και διπλάσιας περιμέτρου, που θαρρείς πως έχει πέσει από τον ουρανό. Αυτά τα σπάνια πετρώματα δημιουργήθηκαν κάτω από την θάλασσα, πριν 80 εκατομμύρια χρόνια, προέρχονται από βάθος 100 χιλιομέτρων στα έγκατα της Γης, μεταμορφώθηκαν λόγω των υψηλών θερμοκρασιών και πιέσεων που επικρατούσαν εκεί και βρέθηκαν αναπάντεχα στην επιφάνεια της, πριν 10

εκατομμύρια χρόνια, όταν ενώθηκε η Απάνω Μεριά (βόρεια Σύρος) με την νότια Σύρο και αναδύθηκε από τα κύματα της θάλασσας, με την μορφή που την ξέρουμε σήμερα. Οι γεωλογικές εξελίξεις διήρκεσαν συνολικά 230 εκατομμύρια χρόνια!

Τα πετρώματα της Σύρου είναι ηφαιστειογενή μεταμορφωμένα (σχιστόλιθοι, εκχύσεις μάγματος, μάρμαρα, κ.α.). Οι εκλογίτες φέρουν αυτό το όνομα διότι είναι όμορφα και εκλεκτά πετρώματα, βαθυκόκκινα και σμαραγδοπράσινα, με την μορφή σκοτεινόχρωμων αποστρογγυλεμένων βράχων. Περιλαμβάνουν τον γαλάζιο γλαυκοφανή (δηλαδή φαίνεται ως γλαύκος-κυανός) που ανακάλυψε στην Σύρο (1875) και ονοματοδότησε ο Γερμανός γεωλόγος Hausmann, τον πράσινο ιαδείτη (jade), κ.α. Οι σχιστόλιθοι που περιέχουν γλαυκοφανή ονομάστηκαν κυανοσχιστόλιθοι. Η Σύρος αποτελεί παγκόσμια γεωλογική κληρονομιά, διότι θεωρείται η πιο αντιπροσωπευτική τοποθεσία κυανοσχιστόλιθων και εκλογιτών στον κόσμο. Αναρίθμητοι φοιτητές και καθηγητές γεωλογίας, κυρίως από Γερμανία και Ελβετία, αλλά και από όλο τον κόσμο, επισκέπτονται κάθε χρόνο την Σύρο, για να μελετήσουν, τα γεωλογικά φαινόμενα και να συλλέξουν δείγματα. Ανάμεσα τους ο σπουδαίος Ελβετός γεωλόγος Martin Engi, ο οποίος αγόρασε σπίτι στην Σύρο και προσκαλεί διασημότητες από όλον τον κόσμο. Τα αποτελέσματα των μελετών τους δημοσιεύονται σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά.

Αρχαιολόγοι έχουν διαπιστώσει ότι νεολιθικοί πελέκεις του 6.500 π. Χ., που βρέθηκαν σε διάφορες περιοχές (Αιγαίο, Ευρώπη, Ανατολία) , προέρχονται από δύο θέσεις των Ιταλικών Άλπεων και την Σύρο! Η ανακάλυψη πελέκεων συριανού ιαδείτη εντοπίστηκε στην θέση ζικurici Höyük της Δυτικής Ανατολίας (Τουρκία). Απομένει η περαιτέρω διερεύνηση του ρόλου της Σύρου στην παραγωγή και εξαγωγή νεολιθικών πελέκεων από ιαδείτη. Ο συριανός ιαδείτης (ίασπης) δεν έχει την αξία του νεφρίτη της Ασίας, που χρησιμοποιείται για κατασκευή κοσμημάτων ή άλλων πολύτιμων αντικειμένων, είναι όμως μέρος του πολιτιστικού πλούτου του νησιού, μάρτυρας της εφευρετικότητας του νεολιθικού ανθρώπου των Κυκλάδων. Έχει γίνει πρόταση δημιουργίας προστατευόμενου γεωπάρκου στην Απάνω Μεριά και γεωλογικής έκθεσης στο κτίριο του βυρσοδεψείου Κορνηλάκη.

Ανηφόρισα προς τον Αερόλιθο, που εποπτεύει περήφανα από ύψος το μονοπάτι Κάμπου-Λείας και κοιτάξα την απέναντι πλαγιά του Κρικάκη, με το αινιγματικό πέτρινο ζήτα (Z) και δίπλα μια κάθετη ευθεία γραμμή από την κορυφή μέχρι κάτω. Πρόκειται για ελίσσόμενο μονοπάτι με λιθόκτιστη πλαϊνή πλευρά, μέσω του οποίου κατέβάζαν αργά-αργά, με την βοήθεια

κάρων-υποζυγίων, μαρμάρινους ογκόλιθους, τους οποίους πρώτα είχαν ασφαλίσει με σχοινιά σε πλαϊνά στηρίγματα, ξύλινα ή πέτρινα, δεξιά-αριστερά. Τα μάρμαρα προωθούντο στο λιμάνι του Άη Λουκά και δια θαλάσσης κατέληγαν στην Ερμούπολη. Κάποια άλλα ανθεκτικά κομμάτια μαρμάρου αφήνονταν να κατρακυλήσουν μέσω της κτιστής ευθείας αύλακας της πλαγιάς.

Πέρασα από την άλλη πλευρά των Παναυλιών και κατηφόρισα στο ρέμα, πότε πορευόμενος σε γιδόστρατες και πότε πατώντας πάνω σε αφάνες, θυμάρια, φρύγανα, ασπαλάθους. Πιο πέρα τρία κατσίκια απομακρύνθηκαν χοροπηδώντας, τρομαγμένα από την ξαφνική μου εμφάνιση, ενώ στο βάθος διέκρινα την γαλάζια ερημική παραλία του Μέγα Λάκκου. Ανηφόρισα τον λόφο του Δυόσμου και ύστερα τον κατέβηκα, με φόντο την γαλαζοπράσινη παραλία του Μαρμαρίου. Κολυμβητές ξεκουράζονταν κάτω από τρεις ξύλινες ομπρέλες σκεπασμένες με φοινικόφυλλα. Δυο κατσίκια σε κοντινή απόσταση, με παρατηρούσαν γεμάτα περιέργεια. Πέρασα δίπλα από πέτρινο σπιτάκι και βάδισα πάνω στο βατό ανηφορικό, με μικρή κλίση, μονοπάτι Μαρμαρίου - Κάμπου. Άρχισα να συναντώ διάφορους πεζοπόρους, που αν και η ώρα ήταν προχωρημένη, δωδεκάτη μεσημβρινή, εκείνοι κατηφόριζαν μέσα στο λιοπύρι προς Μαρμάρι ή Γράμματα. Στο σημείο που το μονοπάτι του Μαρμαρίου συναντά το κεντρικό μονοπάτι Κάμπου - Διαπορίου, (το οποίο διασχίζει την ραχοκοκαλιά της Απάνω Μεριάς μέχρι το βορειότερο ακρωτήριο του νησιού), στέκει σιωπηλό και έρημο το περίφημο λατομείο του Δυόσμου. Η περιοχή και το ρέμα κάτω από το λατομείο ονομάζεται Μάρμαρα. Πολλοί έτοιμοι μαρμάρινοι κυβόλιθοι, που δεν πρόλαβαν να προωθηθούν προς την θάλασσα, δημιουργούν ένα απόκοσμο τοπίο εξωτικού πλανήτη, παρμένο από ταινία επιστημονικής φαντασίας. Η περιοχή από τον Σύριγγα μέχρι τις παραλίες Μαρμαρίου και Δελφινιού, με εμβαδόν 783 εκτάρια, έχει χαρακτηριστεί προστατευόμενη, ανήκει στο δίκτυο των περιοχών NATURA 2000 και φέρει την ονομασία GR 4220032.

Ακολουθώντας το μονοπάτι Κάμπου - Διαπορίου, θαύμαζα την απέραντη γαλάζια, κυματώδη θάλασσα και τις απέναντι ακτές Άνδρου, Τήνου και Μυκόνου, στεφανωμένες από αχλύ και νέφη. Την προσοχή μου τράβηξε η όμορφα λαξευμένη γκρίζα μαρμάρινη πλάκα ενσωματωμένη στο μονοπάτι, με την επιγραφή: «Θεέ Απόλλωνα, βοήθησε τους Έλληνες να ξαναβρούν το δρόμο τους» 2015 Ν. Ροσολάτος Νικολός. Με γοργά βήματα προσέγγισα το αυτοκίνητο μου στον Κάμπο, το οποίο σε αντίθεση με το πρωινό, ήταν πλαισιωμένο από καμιά δεκαπενταριά τροχοφόρα όλων των ειδών. Κάποιοι επίδοξοι περιηγητές, πάνω στο ξεκίνημα τους, μου ζητούσαν πληροφορίες για τις διαδρομές.

Τελικά τα αξιοθέατα είναι μόνο η αφορμή. Σημασία έχει το ταξίδι. Μήπως η ίδια η ζωή δεν είναι ένα ταξίδι; Και εμείς σαν τον Οδυσσέα πλέουμε κάποιες φορές σε ήρεμη και άλλοτε σε φουρτουνιασμένη θάλασσα.

Σημείωση

Γλαυκοφανής: $\text{Na}_2(\text{Mg}, \text{Fe})_3 (\text{Al}_2, \text{Fe})_2 (\text{OH})_2 \text{Si}_8 \text{O}_{22}$, ορυκτό πυριτικό άλας, αργιλίου, σιδήρου, μαγνησίου, νατρίου, μονοκλινής, κρυσταλλική, πρισματική, βελονοειδής μορφή, βαθυκύανο, καστανόμαυρο, σε μεταμορφωμένα πετρώματα. Στην Ελλάδα συναντάται ως συστατικό πετρωμάτων σε : Σύρο, Κύθνο, Σίφνο, Αττική, Κρήτη, Ρόδο. Μεταμορφωμένα είναι τα πετρώματα που προέκυψαν από άλλα προϋπάρχοντα, μετά από ιστολογικές, ορυκτολογικές, χημικές μεταβολές, χωρίς να περάσουν από το στάδιο της τήξης.

Ίασπις: $\text{SiO}_2 - \alpha\text{Fe}_2\text{O}_3$, τριγωνικό κρυσταλλικό σύστημα, πράσινο, καστανόχρωμο, καστανέρυθρο, στιφρή κρυπτοκρυσταλλική μορφή του χαλαζία, έγχρωμος αχάτης. Αποτελείται από δύο ορυκτά, νεφρίτη και ιαδείτη.

Βιβλιογραφία

-Γαλανόπουλος Τάκης, Τα μονοπάτια της Απάνω Μεριάς Σύρου, Παράθυρο στο Παρελθόν και στο Μέλλον, Συριανά Γράμματα, τόμος 1, Περίοδος Β', σελ. 62-93, , Εκδόσεις Εκπαιδευτηρίων Αγ. Παύλος, Απρίλιος 2017

-Γιαννουλάκης Π., Στάμκος Γ., Θεοδοσιάδης Ν., Αυλίδου Ε., Κανακάρης Ν., Ορφανουδάκης Ν., Ελμάζης Σ., Περετζής Δ., Ρίζος Χ., Μυστική Ελλάδα, Κανακάρης Ν., Μυστική Σύρος, σελ. 432-437, Εκδόσεις Αρχέτυπο, Αθήνα 2000

-Θεοδωρίκας Σ. Στέργιος, Πετρολογία, Ορυκτολογία, σελ. 233-234, Εκδόσεις Ζήτη, Θεσσαλονίκη, 1996

-Κάρτας Αναστάσιος, Σύρος, Ελληνική Παραδοσιακή Αρχιτεκτονική, σελ. 120-121, Εκδοτικός Οίκος Μέλισσα, Αθήνα 1982

-Κωστόπουλος Δημήτρης, Σύρος, ένα ταξίδι στον χωροχρόνο, Συριανά Γράμματα, τόμος 1, Περίοδος Β', σελ. 120-131, Εκδόσεις Εκπαιδευτηρίων Αγ. Παύλος, Απρίλιος 2017

-ΣΚΑΙ Χάρτες, 305 ΣΥΡΟΣ, 1:20.000, Εκδόσεις TERRAIN

-Χάρτης, ΝΗΣΟΣ ΣΥΡΟΣ, Υπό Νικολ. Κοτσοβίλλη, Έκδοσις Τρίτη, Μετά Προσθηκών και Διορθώσεων, Εν Σύρω 1914, Εκ του Τυπολιθογραφείου Ν. Φρέρη, Ανατύπωση Βιβλιοπωλείου Καλουτά

-Χάρτες Anavasi, Σύρος, 1:20.000, 10.22, Τοπο, Aegean Cyclades, Αθήνα, Έκδοση 2010

-https://www.syrosagenda.gr/2019/06/blog-post_3.html?ntm-source=dlvr.it&ntmmedium=facebook

-votaniki.gr/prostasia/diktio-natura-2000/syros-oros-syriggas-eos-paralia-gr4220018/

«Οικογένεια Ράλλη – Οικία Ι. Λ. Ράλλη»

Κείμενο, φωτογραφίες Χρήστου Θανόπουλου

Ανεβαίνοντας την οδό Αγ. Νικολάου και αφού αφήσουμε πίσω μας το θέατρο «Απόλλων» και το Μέγαρο Βελισσαρόπουλου, στρίβουμε στη γωνία και αντικρίζουμε την πλατεία Αγίου Νικολάου (1878–80) με το όμορφο κηπάριο, το Μνημείο του Άταφου Αγωνιστή του 1821 (1888) και τις προτομές των Κασίων εφοπλιστών – ευεργετών Νικολάου και Μηνά Β. Ρεθύμνη. Ο ανηφορικός δρόμος στα δεξιά τιμά τον Χίο έμπορο Λουκά Ράλλη, που ονομαδότησε την Ερμούπολη. Άλλωστε το τρίτο οίκημα στη σειρά, στο νούμερο 4, είναι η οικία της Χιώτικης οικογένειας Ράλλη και ειδικότερα του Ιωάννη Λαυρεντίου Ράλλη.

Το διώροφο αρχοντικό έκτισε (1853–54) ο τέκτων Αναστάσιος Μ. Σαρρής, αρκετά απλό σε σχέση με την προσωπικότητα του αρχικού του ιδιοκτήτη, Φιλικού, πρωτεργάτη του εποικισμού, εμπόρου, ασφαλιστή, δημογέροντα και μετέπειτα δημάρχου. Το αλλοίωσαν η προσθήκη ορόφου και οι σιδεριές στα παράθυρα του ισογείου. Η εγγονή του Ιωάννη, Αικατερίνη Σωκρ. Ράλλη το δώρισε (1951) στην Ιερά Μητρόπολη Σύρου, όπως αναφέρει η μαρμαρίνη επιγραφή υπεράνω της κεντρικής εισόδου: ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Σ. ΡΑΛΛΗ ΤΟΝΔΕ ΤΟΝ ΟΙΚΟΝ ΤΗ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ ΕΥΛΑΒΩΣ ΕΔΩΡΗΣΑΤΟ 1951. Η Μητρόπολη για πολλές δεκαετίες το χρησιμοποιούσε ως έδρα των διοικητικών γραφείων της. Μετά την μεταστέγαση των γραφείων της στο κόκκινο Μέγαρο Νικ. Ταμβάκου (1852)– Δημ. Βαφιαδάκη (1878), στην οδό Βαφιαδάκη (2005), το κτίριο στέγασε γραφεία κομμάτων και από το 2012 φιλοξενεί την Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κυκλάδων, Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νοτίου Αιγαίου (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού).

Το κτίριο είναι γνωστό για τις αξιόλογες τοιχογραφίες του. Οι πλέον διάσημες βρίσκονται στην οροφή του πρώτου δεξιά δωματίου του ισογείου. Τέσσερα πλοία στις γωνίες, μέσα σε κυκλικά ανθεμωτά πλαίσια και ο Ποσειδώνας με το άρμα του στο κέντρο της οροφής. Υπέροχη η περιστρεφόμενη ξύλινη κλίμακα ανόδου στον πρώτο όροφο και η οροφोगραφία σε απομίμηση φατνωμάτων. Αξιοσημείωτες και οι οροφोगραφίες σε δύο από τα δωμάτια του πρώτου ορόφου. Στο ένα η διάταξη των τοιχογραφιών είναι όπως στο ισόγειο, μόνο τα θέματα αλλάζουν. Σκηνές με πουλιά υπάρχουν στις τέσσερις γωνίες της οροφής, μέσα σε κυκλικά και πάλι πλαίσια και στο κέντρο της οροφής δεσπόζει ο Ήλιος με το άρμα του. Στο δεύτερο δωμάτιο, διαστάσεων 4,63 x 6,12 μ., η οροφή χωρίζεται σε ορθογώνια και καμπυλό-γραμμα γεωμετρικά σχήματα,

διακοσμημένα με πλοχμούς, φυτικά κοσμήματα και μυθικά όντα, πουλιά μαζί με διακοσμητικά μοτίβα και άνθη, σε πολύ απαλά και ωραία χρώματα, όπως στο αρχοντικό της οδού Βαφιαδάκη 15, που λειτουργεί ως ξενώνας πολυτελείας.

Η συνοικία Βαπόρια δημιουργήθηκε από το πρώτο ηγετικό στρώμα της Ερμούπολης, τις μεγαλοαστικές οικογένειες των Ράλλη, Ροδοκανάκη, Πετροκόκκινου, Ψύχα, Νεγρεπόντη, με ρίζες από Χίο, Βυζάντιο, Σμύρνη, Ψαρά, Μακεδονία, κ.α. Διάλεξαν την ανατολική πλευρά της πόλης, την καλύτερη από υγειονομική άποψη. Τα σπίτια της περιοχής ανήκουν σε τρεις γενιές, πρώτη γενιά έως το 1840, δεύτερη έως το 1870 και τρίτη γενιά 1870–1880. Κάποιοι έφυγαν, κάποιοι έμειναν. Οι τελευταίοι της τρίτης γενιάς τόνισαν τα πλούτη τους, με τον περίτεχνο εξωτερικό διάκοσμο και τις ολομάρμαρες επενδύσεις. Στον μεσοπόλεμο οι απόγονοι έφυγαν από την Ερμούπολη, νοικιάζοντας τα σε ανώτερους δημόσιους υπαλλήλους, δικηγόρους ή δωρίζοντας τα σε Δήμο ή κράτος και στέγαζαν δημόσιες υπηρεσίες.

Η οικογένεια Ράλλη και γενικότερα οι Χίοι έπαιξαν καταλυτικό ρόλο στην ιστορία της Ερμούπολης. Η καταστροφή της Χίου (Απρίλιος 1822), της πλουσιότερης νήσου του Αιγαίου με τους 100.000 κατοίκους, ήταν μία συμφορά άνευ προηγουμένου, από την οποία γλίτωσαν μόλις το 1/3 των κατοίκων της. Οι Χίοι πρόσφυγες διέφυγαν στην ελεύθερη Ελλάδα (Τήνο, Μύκονο, Κέα, Ψαρά, Πελοπόννησο, Πειραιά) και στην Δυτική Ευρώπη, στις ακμάζουσες παροικίες Χίων εμπόρων. Οι περισσότεροι Χίοι τελικά εγκαταστάθηκαν στην Σύρο, ιδανικό τόπο εμπορίου. Ήρθαν σε τέσσερα κύματα: 1821, 1822 (158 άτομα), 1823 (8.000 άτομα ή 110 οικογένειες, όπως η οικογένεια Αντωνίου Μπενάκη, Ευστράτιου Νεγρεπόντη, Ιακώβου Ράλλη, Λουκά Ράλλη και ο Ιωάννης Λαυρεντίου Ράλλης), 1824 (οικογένεια Σταματίου Πρωΐου, Ιωάννου Πρασσακάκη, Στεφάνου Ζυγομαλά, Ζαννή Πετροκόκκινου, Νικολάου Ράλλη, Δημητρίου Βαφιαδάκη).

Η Ερμούπολη, πόλη των προσφύγων, κατέστη σε διάστημα λίγων ετών η κυριότερη εστία ανάπτυξης του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους, σταυροδρόμι, της Ανατολικής Μεσογείου. Οι πάροικοι της νέας πόλης προέρχονταν από Χίο, Σμύρνη, Κυδωνιές, Μοσχονήσια, Κωνσταντινούπολη, Μακεδονία, Ύδρα, Ρόδο, Θεσσαλία, Κρήτη, Κάσο, Ψαρά, Θράκη, Επτάνησα, Σπέτσες, Πελοπόννησο, κ.α. Ο αστικός χαρακτήρας της Ερμούπολης πήγαζε από τις ενέργειες, δραστηριότητες, νοοτροπίες, συμπεριφορές των παροικιακών κοινοτήτων της Σύρου, που με τον δυναμισμό και τις πρακτικές τους ανέδειξαν την νέα τους πατρίδα σε αδιαφιλονίκητη οικονομική πρωτεύουσα της Ελλάδος. Οι παροικιακές κοινότητες λειτουργούσαν ανταγωνιστικά και κάποιες φορές δεν έλειπαν οι

συγκρούσεις. Από τις αρχές της δεκαετίας του 1830 σχηματίστηκαν στην Ερμούπολη δύο παρατάξεις, η χιακή («Λέσχη Ερμής») και η αντιχιακή («Λέσχη Ερμουπολιτών»), οι οποίες τελικά ενώθηκαν και ιδρύθηκε η «Λέσχη Ελλάς» (1861). Η υπεροχή του χιακού στοιχείου στην Ερμούπολη, που έως το τέλος του 19^{ου} αιώνα αποτελούσε το 1/3 του συνολικού της πληθυσμού, γίνεται εμφανής από την συνεχή παρουσία Χίων δημάρχων: Ν. Πρασκάκης (1837–1840) και (1848–1850), Ιωάννης Λαυρεντίου Ράλλης (1843–1846), Αμβρόσιος Δαμαλάς (1853–1862), Δημήτριος Βαφιαδάκης (1870–1887) και (1895–1898), Κωνσταντίνος Τσιροπινάς (1887–1895). Εκτός από τον Δήμο Ερμουπόλεως οι Χίοι κατόρθωσαν να ελέγχουν το Εμπορικό Επιμελητήριο, το σημαντικότερο θεσμικό όργανο της εμπορικής κοινωνίας. Χίοι μεγαλέμποροι-κεφαλαιούχοι επένδυσαν και χρηματοδότησαν την ανάπτυξη της ναυτιλίας και των ναυπηγείων, μετά τα μέσα του 19ου αιώνα. Το εμπορικό δίκτυο εξήντα χιακών οικογενειών, περιλαμβάνει λιμάνια της Μεσογείου, της Μαύρης Θάλασσας και της Αγγλίας. Οι Χίοι αλληλοϋποστηρίζονται και πραγματοποιούν επωφελείς επιγαμίες μεταξύ τους.

Η πιο ισχυρή οικογένεια του «Χιακού Δικτύου» είναι οι Ράλληδες. Με ρίζες στο Βυζάντιο, ένας κλάδος της οικογενείας είχε εγκατασταθεί τον 16ο αιώνα στην Χίο. Ο «Οίκος των αδελφών Ράλλη» είχε ιδρυθεί στα τέλη της δεκαετίας του 1800, με έδρα πρώτα την Σμύρνη και αργότερα το Λονδίνο. Η εταιρεία αναδιοργανώθηκε και επεκτάθηκε έως τις αρχές του 20ου αιώνα, εμπορευόμενη, σιτηρά, υφάσματα, βαμβάκι, προϊόντα της Ινδίας, με υποκαταστήματα πλην της Ευρώπης και σε Περσία, Ινδία, Η.Π.Α. Την δεκαετία του 1830 πλέον δραστήρια μέλη ήταν ο Ιωάννης Λαυρεντίου Ράλλης και ο Λουκάς Ράλλης.

Ο Λουκάς Ράλλης (1794-1879) αρχικά ασχολήθηκε με το εμπόριο σε Οδησό και Κωνσταντινούπολη. Έφθασε στην Σύρο με τους γονείς του το 1823. Δραστηριοποιήθηκε δυναμικά στην Ερμούπολη από το 1828–1836. Πρωτοστάτησε σε κάθε εθνική, κοινωνική, πολιτιστική εκδήλωση της Σύρου. Οργάνωσε την εμπορική τάξη της Σύρου και προκάλεσε την συγκρότηση Συνελεύσεως, για την αναγνώριση του νέου οικισμού σε αυτόνομη κοινότητα, την οποία και ονοματοδότησε στην Συνέλευση του Ι. Ν. Μεταμορφώσεως Σωτήρος (1826), παρουσία του εκπροσώπου της Κυβερνήσεως Δρόσου Μανσόλα. Ίδρυσε δική του εταιρεία υπό την επωνυμία «Λουκάς Ράλλης & Σία», από τις πρώτες που ίδρυσαν και τμήμα ασφαλείων («Φιλεμπορική Ασφάλεια»). Επιδόθηκε στο εμπόριο υφασμάτων, τα οποία προμηθευόταν κυρίως από το Μάντσεστερ. Αποτελούσε μέλος ενός ευρύτατου εμπορικού δικτύου, συνεργαζόμενος με τους αδελφούς του, Ζαννή (Οδησός), Αυγουστίνο (Μασσαλία), Παντιά (Λονδίνο), Τομαζή (Κωνσταντινούπολη) και Ευστράτιο (Λίβερπουλ). Εξελέγη Δημογέρων Χίου

και την αντιπροσώπευσε στην Δ' Εθνοσυνέλευση του Άργους (1829). Συμμετείχε ενεργά στην αποτυχημένη εκστρατεία για την απελευθέρωση της Χίου (1827), η οποία αποτέλεσε αιτία έντονης τριβής με τον Καποδίστρια. Διορίστηκε από τον Καποδίστρια Πρόεδρος του Ανεκκλήτου Δικαστηρίου Πελοποννήσου (1830). Ήλθε σε ρήξη με τον κυβερνήτη, παραιτήθηκε από το αξίωμα, επέστρεψε στην Σύρο και πρωτοστάτησε στην αντικαποδιστριακή στάση στην Σύρο (1831). Εκλέχτηκε Δημογέρων Ερμουπόλεως (1832) και διορίστηκε συνδικαστής στο Εμποροδικείο Σύρου. Το 1836 αναχώρησε για τον Πειραιά, διαβλέποντας ότι εκεί αναδύονται νέες ευκαιρίες και θα γίνει ο επόμενος επιχειρηματικός κόμβος. Επιδόθηκε με τον ίδιο ζήλο στην δημιουργία του μελλοντικού πρώτου λιμανιού της χώρας και εξελέγη κατ'επανάληψη δημοτικός σύμβουλος και αργότερα δήμαρχος Πειραιά (1855-1866).

Ο Θεόδωρος Ράλλης υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους εμπόρους της Χίου και αργότερα της Σύρου. Πριν την καταστροφή της πατρίδος του είχε παραμείνει στην Ύδρα, στην κοινότητα της οποίας παρέσχε σημαντικό άτοκο δάνειο. Το 1823 μετοίκησε στην Σύρο. Συνεργάστηκε με τον Λουκά Ράλλη και τον Ιωάννη Λαυρεντίου Ράλλη και συνέστησαν την εταιρεία «Ι. Ράλλης & Σία» (1824).

Άλλο μέλος του δικτύου των Ράλληδων ήταν ο Ιωάννης Αμβροσίου Ράλλης, έμπορος, ασφαλιστής (ιδρυτής της εταιρείας «Φίλοι Ασφαλιστές», την ίδια εποχή που ο Νικ. Πρασακάκης ίδρυσε την ασφαλιστική εταιρεία «Φοίνιξ») και πλοιοκτήτης. Μετέφερε προϊόντα από το λιμάνι της Σύρου στην Βοστώνη των Η.Π.Α., με το ιδιόκτητο ατμόπλοιο «Αμβρόσιος», ήδη από το 1837. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος στην προσπάθεια της να διεισδύσει στην αγορά της Ερμούπολης, ίδρυσε «Πρακτορείο» (1845) με πρώτο διευθυντή (πράκτορα) του Ιωάννη Αμβροσίου Ράλλη και σύμβουλο τον Ν. Γιαγτζή. Το 1847 το πρακτορείο ανέστειλε τις εργασίες του για ένα χρόνο. Η Τράπεζα εδραίωσε την θέση της και ίδρυσε υποκατάστημα το 1856, μετά την ευρωπαϊκή κρίση (1848) και τον Κριμαϊκό πόλεμο (1854–1856).

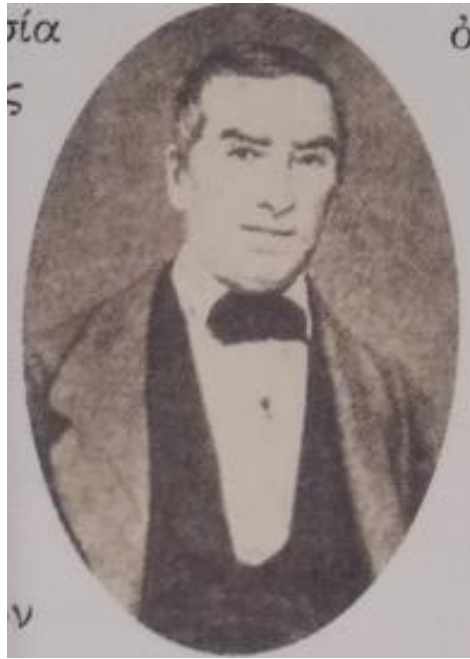
Ο Ιωάννης Λαυρεντίου Ράλλης, ιδιοκτήτης του προαναφερόμενου μεγάρου, εθεωρείτο ο πατριάρχης της οικογενείας Ράλλη. Υπήρξε μέλος της Φιλικής Εταιρείας και διατηρούσε προσωπικές σχέσεις και δεσμούς με τους περισσότερους ταγούς της Ελληνικής Επανάστασης και ιδιαιτέρως με τον Δημήτριο Υψηλάντη. Απολάμβανε τον σεβασμό και την εμπιστοσύνη όλων των Χίων. Με την κήρυξη της Επανάστασης του 1821, κατήλθε στην Πελοπόννησο, έλαβε μέρος σε συνελεύσεις – συσκέψεις στα Τρίκορφα. Ο Δημήτριος Υψηλάντης του ανέθεσε να περιέλθει τα νησιά του Αιγαίου για στρατολόγηση ανδρών. Δεν πρόλαβε να φέρει εις πέρας το έργο του, λόγω

του επελθόντος χειμώνα και της καταστροφής της Χίου. Τελείως κατεστραμμένος ήλθε με την οικογένεια του ως πρόσφυγας, πρώτα στην Τήνο και μετά στην Σύρο. Συνέστησε ένα από τα παλαιότερα ασφαλιστικά καταστήματα. Διετέλεσε δήμαρχος Ερμούπολης (1843–1846) και φρόντισε για την κατασκευή υδραγωγείου και μεταφορά νερού στην Ερμούπολη.

Οι Χίοι συνέβαλαν αποφασιστικά στην ίδρυση και ανάπτυξη της Ερμούπολης, περισσότερο από κάθε άλλη παροικιακή κοινότητα. Δεν είναι τυχαίο ότι η ακμή της Ερμούπολης συνταυτίζεται με την αντίστοιχη κυριαρχία του επονομαζόμενου «Χιώτικου Δικτύου» (1830–1860). Άλλωστε το διεξαγόμενο εμπόριο στην Σύρο, την περίοδο 1833-1842, αντιπροσωπεύει ουσιαστικά το μεγαλύτερο μέρος του εξωτερικού εμπορίου της χώρας. Η υποκατάσταση του «Χιώτικου Δικτύου» από το αντίστοιχο «Ιόνιο», συνεπιφέρει και την σταδιακή απώλεια του ηγεμονικού ρόλου της Ερμούπολης, από το 1870 και μετά.

Βιβλιογραφία:

- Αγριαντώνη Χριστίνα, Φενερλή Αγγελική, Ερμούπολη – Σύρος, Ιστορικό Οδοιπορικό, Β' έκδοση, σελ. 92, 53, 103, 195, Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης της Ερμούπολης, εκδόσεις Ολκός, Αθήνα 2000
- Κουφοδήμος Απόστολος, Χιώτες Πρόσφυγες στην Σύρο, Η Συμβολή τους στη δημιουργία και στην οικονομική ανάπτυξη της Ερμούπολης, σελ. 11-12, 17-20, 52-53, 58-59, 92, 102-104, Έκδοση: Θεατρικός Πολιτιστικός Όμιλος Σύρου Απόλλων, Αύγουστος 2016
- Τραυλός Ιωάννης, Κόκκου Αγγελική, Ερμούπολη, σελ. 45, 71, 95-96, Έκδοση Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος, Αθήνα 1980
- Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν Ελευθερουδάκη, τόμος 11ος, σελ. 74-75, Εκδοτικός Οίκος Ελευθερουδάκη, Εγκυκλοπαιδικαί Εκδόσεις Ε.Ε., Αθήναι 1965
- Ξανθάκης Γιώργος, Χίος και Σύρος: Μια ειδική σχέση, www.politischios.gr/parelthon/khios-kai-suros-mia-eidike-skhesi/ 9/3/20

Λουκάς Ράλλης

=====

«ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΑΟΥΛΗΣ»
ΚΑΙ Ο ΚΑΤΑ ΘΑΛΑΣΣΑ ΑΓΩΝΑΣ ΤΟΥ 1821»
Κείμενο και φωτογραφίες Χρήστου Θανόπουλου

Η Ελλάδα βρίσκεται στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων. Γι' αυτόν τον λόγο οι Έλληνες από την αρχαιότητα αναγκάστηκαν, αμυνόμενοι υπέρ βωμών και εστιών, να αποκρούσουν πολλούς και σχεδόν πάντα υπέρτερους εχθρούς.

Το 2021 συμπληρώνονται 200 χρόνια από την έκρηξη της επανάστασης του 1821. Ύστερα από 400 χρόνια σκλαβιάς, οι πρόγονοί μας μια χούφτα άνθρωποι, τα έβαλαν με την πανίσχυρη Οθωμανική Αυτοκρατορία. Οι Έλληνες επαναστάτησαν όχι επειδή πεινούσαν και

επεδίωκαν να βελτιώσουν το βιοτικό τους επίπεδο. Επαναστάτησαν για την ελευθερία και την αξιοπρέπεια τους και δεν θεώρησαν καμία θυσία υπερβολική. Αν θέλει να ζήσει κανείς αληθινά, πρέπει να είναι έτοιμος να πεθάνει. Η ζωή έχει αξία όταν προσφέρεται. Η υπέρβαση, το άλμα από το «εγώ» στο «εσύ» είναι η πεμπτουσία της αγιότητας και το μεγαλείο των αγωνιστών. Οι αγωνιστές υπερασπίστηκαν την ελληνική ταυτότητα, δηλαδή την ελληνική γλώσσα, την θρησκεία, την εθνική κυριαρχία. Οι αξίες που μας κληροδότησε το '21 δεν είναι μουσειακός θησαυρός, είναι στάση ζωής. Είναι ο λόγος που υπάρχουμε ως Έλληνες.

Μία από τις λαμπρότερες μορφές των αγωνιστών του 1821 ήταν ο Ανδρέας Μιαούλης, ο ναύαρχος των Ελλήνων, το φόβητρο των τουρκοαιγυπτιακών στόλων. Το όνομά του ήταν Ανδρέας Βώκος. Ονομάστηκε Μιαούλης από το πρόσταγμα «μία ούλοι» (τραβάτε όλοι μαζί) ή κατά μία άλλη εκδοχή από το οθωμανικό πλοίο «Μιαούλη», το οποίο είχε αγοράσει. Η Θεία Πρόνοια προόριζε αυτόν τον προικισμένο με όλα τα προτερήματα του ναυάρχου (σώμα γιγαντιαίο, νου στρατηγικό, φωνή και γενναιότητα λέοντος), να ηγηθεί του κατά θάλασσαν αγώνα, όπου οι Έλληνες επικράτησαν κατά κράτος, πράγμα σπάνιο στην ιστορία των επαναστάσεων. Άλλοι γενναίοι και ικανοί ηγέτες του στόλου που συνέβαλαν αποφασιστικά στον αγώνα ήταν και οι: Κανάρης, Παπανικολής, Θεοχάρης, Μούσος, Πιπίνος, Ματρώζος, Σαχτούρης, κ.α..

Γεννήθηκε στην Ύδρα την 20^η Μαΐου 1769, πέμπτο παιδί του εμποροπλοιάρχου Δημητρίου Βώκου από τα Φύλλα Ευβοίας (οι Βωκέοι είχαν καταφύγει στην Ύδρα το 1668). Ο Δ. Βώκος απέκτησε τρία παιδιά από τις πρώτες δύο γυναίκες και πέντε παιδιά από την τρίτη (από την οποία προέρχεται και ο Μιαούλης)! Από παιδί 10 ετών ξεκίνησε να συμπλοιαρχεί και να ριψοκινδυνεύει στο εμπορικό πλοίο του πατέρα του, αποκτώντας πολύτιμη εμπειρία και αντιπαλεύοντας τους Αλγερινούς πειρατές. Εκείνη την εποχή τα εμπορικά πλοία είχαν εξοπλιστεί, για να μπορούν να προστατευτούν από τους πειρατές.

Το 1802 με τα κέρδη από το εμπόριο, είχε αγοράσει πολυτελές βενετσιάνικο πλοίο, διέσπασε τον αγγλοϊσπανικό αποκλεισμό, τροφοδοτώντας τους Ισπανούς. Απέκρουσε νικηφόρα γαλλικό καταδρομικό (1811) και από το 1816, πλήρης εμπειριών και νικών επέστρεψε στην Ύδρα και ασχολήθηκε με το εμπόριο αποικιακών. Παντρεύτηκε (1795), έκοψε τις καταχρήσεις οينوποσίας και καπνού ακολουθώντας τις συμβουλές Αθηναίου γιατρού (1807), ενώ απέκτησε πέντε παιδιά.

Όταν ήχησε η σάλπιγγα της Επαναστάσεως του 1821, εξελέγη από τον Λάζαρο Κουντουριώτη διάδοχος του Ιακώβου Τομπάζη, για να διοικήσει τον υδραϊκό στόλο, ως ο επιφανέστερος των υδραίων πλοιάρχων.

Οι Υδραίοι, μαζί με τους Σπετσιώτες και τους Ψαριανούς, αποτελούσαν τον ελληνικό στόλο. Ο ναύαρχος των Σπετσιωτών Γεώργιος Ανδρούτσος και των Ψαριανών Νικόλαος Αποστόλης, αλλά και όλοι οι άλλοι πλοίαρχοι θεωρούσαν ότι ο Μιαούλης είναι ο καλύτερος όλων και ετίθετο επικεφαλής του στόλου.

Ο αρείτολμος Μιαούλης ποτέ δεν δειλίαζε, ούτε απέναντι στον κακό καιρό, ούτε απέναντι στον ισχυρότερο εχθρό. Πολλές φορές παρέκαμψε τον Κάβο Καφηρέα με καταιγιστικό βοριά. Η Ύδρα είχε το προνόμιο να μην έχει Τούρκους επί του εδάφους της, να διοικείται από τους προκρίτους της και να αποδίδει ένα μικρό φόρο στο Ναυτικό Τουρκικό Ταμείο.

Με την έκρηξη της επανάστασης ο υδραϊκός στόλος περιελάμβανε 92 πλοία, με μεγαλύτερα το τρικάταρτο του Ιακώβου Τομπάζη (ναυάρχου), με 20 κανόνια και το δικάταρτο του Ανδρέα Μιαούλη (μοιράρχου) με 18 κανόνια των 20 λίτρων. Οι Σπέτσες είχαν 44 πλοία και 40 τα Ψαρά. Το κάθε νησί ύψωσε την δική του επαναστατική σημαία, όλες παραλλαγή του ιδίου θέματος: Ο Σταυρός νικητής στέκει πάνω στην τουρκική ημισέληνο, αριστερά η άγκυρα, σύμβολο βεβαιότητας της νίκης και της ελπίδας και δεξιά το δόρυ. Το φίδι που περιελίσσεται στην άγκυρα συμβολίζει την δύναμη και την αθανασία του ελληνικού έθνους. Τα ευκίνητα μικρά ή μεσαία ελληνικά πλοία, φαινότουσαν αμελητέα σε αντιπαραβολή με τα τεράστια τουρκοαιγυπτιακά πλοία, «τα όρεσι ομοιάζοντα». Κι όμως η ναυτοσύνη των Ελλήνων έκανε το θαύμα της, εξανεμίζοντας την υπεροπλία των αντιπάλων. Τα πυρπολικά έγιναν ο φόβος και ο τρόμος των εχθρών.

Ενωμένος ο ελληνικός στόλος ήλθε για πρώτη φορά σε αντιπαράθεση με τον τουρκικό, ο οποίος πέρασε τον Ελλήσποντο και εισήλθε στο Αιγαίο Πέλαγος (Μάιος 1821). Στην Ερεσσό της Λέσβου πυρπολήθηκε τουρκικό δίκροτο (27 Μαΐου 1821). Τα ελληνικά πλοία παρέλαβαν από Κυδωνίες, Μοσχονήσια, πρόσφυγες που διέφυγαν την σφαγή. Έσπευσαν και διέσωσαν την Σάμο και τα Ψαρά, αποκρούοντας τον Τουρκοαιγυπτιακό στόλο υπό τους Καρά Αλή και Ισμαήλ Γιβραλτάρ. Τελικά ο τουρκικός στόλος ανεφοδίασε Μεθώνη, Κορώνη, Πάτρα και έκαψε το Γαλαξείδι καταστρέφοντας ή αιχμαλωτίζοντας τα πλοία του. Τον Σεπτέμβριο του 1821 εμφανίστηκε ο μελλοντικός ναύαρχος Ανδρέας Μιαούλης. Τον Φεβρουάριο του 1822 ο ελληνικός στόλος επετέθη εναντίον του τουρκικού στόλου έξω από την Πάτρα, κατέστρεψε μία φρεγάτα και τον έτρεψε σε φυγή. Την 30^η Μαρτίου 1822 έγινε η καταστροφή της Χίου και η σφαγή των 2/3 του πληθυσμού της. Την νύκτα της 7^{ης} Ιουνίου 1822 τα πυρπολικά του Ψαριανού Κωνσταντίνου Κανάρη και του Υδραίου Ανδρέα Πιπίνου, έκαψαν την τουρκική ναυαρχίδα και υποναυαρχίδα, έξω από Χίο και Τένεδο

αντίστοιχα. Ο ελληνικός στόλος απέτρεψε την καταστροφή Σάμου και Ψαρών. Τον Σεπτέμβριο του 1822 τα τουρκικά πλοία γραμμής, 86 στο σύνολο, φρεγάτες, κορβέτες, μπρίκια, γολέτες, αντιπαράτέθηκαν με τα 56 ελληνικά πολεμικά πλοία και 14 πυρπολικά, μεταξύ Σπετσών – Δοκού, όπου μετά από ναυμαχία 4,5 ωρών, οι Τούρκοι ετράπησαν σε φυγή και διεσώθησαν οι Σπέτσες, Ύδρα από την καταστροφή, ενώ απετράπη ο ανεφοδιασμός του πολιορκημένου από τους Έλληνες Ναυπλίου. Επίσης, ενισχύθηκε η άμυνα του Μεσολογγίου. Μετά την κατάληψη του Ναυπλίου (30 Νοεμβρίου 1822) ο Μιαούλης διεκπεραίωσε με ασφάλεια τους Τούρκους αιχμαλώτους και τις οικογένειες τους στα παράλια της Μικράς Ασίας. Το 1823, παρά την διχόνοια που έχει πέσει μεταξύ στρατιωτικών – πολιτικών στην Πελοπόννησο, αλλά και μεταξύ Υδραίων – Σπετσιωτών – Ψαριανών, ο ελληνικός στόλος διεξάγει νικηφόρες ναυμαχίες κοντά στον Άθω, στο Αρτεμίσιο, στον Ευβοϊκό κόλπο και εκστρατεία για την λύση της πρώτης πολιορκίας του Μεσολογγίου.

Το 1824 ο αιγυπτιακός στόλος επιπίπτει στην Κρήτη και την καταλαμβάνει, ενώ ο τουρκικός στόλος καταστρέφει ολοσχερώς την Κάσο και τα Ψαρά. Πάγια πρόθεση των εχθρών είναι η καταστροφή της Ύδρας και των Σπετσών. Ο ελληνικός στόλος επιτίθεται στα 23 τουρκικά πλοία, που ήταν ελλιμενισμένα στα Ψαρά, προκαλώντας τους μεγάλη καταστροφή. Αυτή την χρονιά, ο ελληνικός στόλος κάνει ανδραγαθήματα με ναύαρχο τον Ανδρέα Μιαούλη και υποναύαρχο τον Γεώργιο Σαχτούρη. Φοβερές απώλειες υφίσταται ο εχθρός στις ναυμαχίες, Σάμου, Κω, Γέροντα, Ικαρίας, Μυτιλήνης, έξω από το Ηράκλειο Κρήτης.

Η Σύρος τηρούσε ουδετερότητα, χάρις στην οποία οι πρόσφυγες εύρισκαν καταφύγιο και είχε αρχίσει να δημιουργείται ο πυρήνας της μετέπειτα λαμπρής Ερμούπολης. Στο ουδέτερο λιμάνι της διεξαγόταν ελεύθερα το εμπόριο, ακόμα και με το «αντίπαλο στρατόπεδο» κάποιες φορές. Ο Μιαούλης απηύθυνε σκληρή προειδοποίηση στις αρχές της Ερμούπολης, για να σταματήσει η διαπραγμάτευση και επαναγορά αιχμαλωτισθέντων εχθρικών πλοίων από τους αρχικούς μουσουλμάνους ιδιοκτήτες τους.

Μεγαλειώδης υπήρξε η περίφημη ναυμαχία του Γέροντα, όπου ο ελληνικός στόλος χωρίστηκε στα δύο και προσπάθησαν ανάμεσα τους να εισχωρήσουν οι Αιγύπτιοι αρχικά και μετά οι Τούρκοι. Οι Έλληνες απέφυγαν την περικύκλωση από τους πάνοπλους εχθρούς. Τα πλοία ναυμαχούσαν ανακατωμένα, αλλά όταν οι Έλληνες έκαψαν με πυρπολικά ένα αιγυπτιακό μπρίκι και αργότερα μία τυνησιακή φρεγάτα (Ματρόζος, Βατικιώτης, Θεοχάρης), επακολούθησε πανικός και ετράπησαν ατάκτως οι εχθροί προς Κω και Αλικαρνασσό. Τελικά οι Τούρκοι αποσύρθηκαν στα

Δαρδανέλλια, αφού δεν κατάφεραν να πλησιάσουν την Σάμο, ενώ ο αιγυπτιακός στόλος με τον Ιμπραήμ Πασά εστράφη προς Κω και αποσύρθηκε τελικά στην Κρήτη (Σούδα). Το 1825 ο Ιμπραήμ Πασάς επιτίθεται στην Πελοπόννησο. Ο Κολοκοτρώνης και άλλοι 14 φυλακίζονται στην Ύδρα. Μετά τις συνεχείς ήττες στην ξηρά αποφυλακίζονται για να αναλάβουν ενεργό δράση.

Την 26η Απριλίου 1825 γράφτηκε μια από τις πιο συγκινητικές σελίδες του αγώνα στην θάλασσα. Υδραίοι και Σπετσιώτες προσπάθησαν να υπερασπιστούν το Παλαιόκαστρο, το Νεόκαστρο και την Σφακτηρία, απέναντι στην πανίσχυρη τουρκοαιγυπτιακή αρμάδα του Ιμπραήμ Πασά, που απέκλεισε ξαφνικά τον κόλπο του Ναβαρίνου (Πύλου), εντός του οποίου βρίσκονταν 8 ελληνικά πλοία. Ένα-ένα άνοιξαν πανιά και διέφυγαν. Τελευταίος έμεινε ο θρυλικός πάρωνας (μπρίκι) «Άρης» του Τσαμαδού, περιμένοντας μάταια τον κυβερνήτη του. Σκοτώθηκαν οι Τσαμαδός, Σαχίνης, Αναγνωσταράς, Σανταρόζα και 450 στρατιώτες. Την ύστατη στιγμή ανεχώρησε ο «Άρης» με πλοίαρχο τον Ν. Βότση και αφού πρόλαβαν να επιβιβαστούν οι Σαχτούρης και Μαυροκορδάτος. Τρεις εχθρικές φρεγάτες είχαν αποκλείσει το στόμιο του κόλπου. Το πλοίο με δύσκολο και επιδέξιο ελιγμό διέσχισε το στενό πέρασμα Σφακτηρίας- Τσιλί Μπαμπά, με τα 16 μικρά κανόνια του έβαλλε επί 5 ώρες κατά των πολυάριθμων εχθρών. Βύθισε ένα μπρίκι, έκαψε μια γολέτα, έθεσε εκτός μάχης 5 μπρίκια, πριν διαφύγει στην Καλαμάτα, με κουρελιασμένα πανιά, 2 νεκρούς και 7 τραυματίες. Την 29η Απριλίου 1825 ο Μιαούλης με 11 πλοία και 6 πυρπολικά κατέστρεψε αιγυπτιακή μοίρα στην Μεθώνη (μια φρεγάτα, τρεις κορβέτες, επτά φορτηγά). Παρά τις προσπάθειες του ελληνικού στόλου το πολιορκημένο Μεσολόγγι έπεσε (10 Απριλίου 1826).

Την 16^η Μαρτίου 1827 η αρχηγία του ελληνικού στόλου ανετέθη στον Άγγλο ναύαρχο Κόχραν, ενώ ο Μιαούλης ανέλαβε την διακυβέρνηση της φρεγάτας «Ελλάς» και ετέθη υπό τις διαταγές του Κόχραν. Υπό την αρχηγία του Κόχραν ο ελληνικός στόλος εισέπλευσε στο Φάληρο, παίρνοντας μέρος στην πολιορκία της Ακρόπολης, επιχείρησε ανεπιτυχώς να κάψει τον αιγυπτιακό στόλο στην Αλεξάνδρεια (Κανάρης, Βώκος, Μπούτης), ενώ κατέστρεψε 7 τουρκικά πλοία στον Πατραϊκό και Κορινθιακό Κόλπο. Οι Σαχτούρης, Αποστόλης, διασκόρπισαν τουρκική μοίρα του Χοσρέφ και επέφεραν σημαντικές απώλειες με τα πυρπολικά (Ματρόζος, Μούσιος, Μπότης).

Οι Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία υπέγραψαν πρωτόκολλο ανακωχής, το οποίο θα επέβαλλαν δια της βίας στους εμπόλεμους. Οι Έλληνες το αποδέχθηκαν. Οι τρεις Δυνάμεις επιτέθηκαν στον τουρκοαιγυπτιακό στόλο που ναυλοχούσε στον κόλπο του Ναβαρίνου, τον οποίον κατέστρεψαν σχεδόν

ολοκληρωτικά (20 Οκτωβρίου 1827).

Η πειρατεία υπάρχει από τότε που εμφανίστηκε η ναυσιπλοΐα και το θαλάσσιο εμπόριο. Επί αιώνες υπήρξε τρόπος ζωής και επιβίωσης για λαούς, κράτη, κοινότητες (μέχρι ακόμα και σήμερα). Η πειρατεία εντάθηκε από τον 16^ο έως τα τέλη του 18^{ου} αιώνα, σε περιοχές όπως ο Ατλαντικός Ωκεανός (Καραϊβική), η Μεσόγειος και είχε σχέση με τον ανταγωνισμό των διαφόρων δυνάμεων. Στο Αιγαίο έδρασαν πολλοί πειρατές όπως οι Καψής (Μήλος), Μανέτας (Ζάκυνθος), Γερακάρης (Μάνη). Πειρατικά έδρασε ο Λάμπρος Κατσώνης, όπως και ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης στα νιάτα του.

Τα υδραϊκά πληρώματα αμείβονταν με σταθερό μισθό και με μερίδιο τυχόν λείας από επιδρομές σε εχθρικά πλοία. Κάθε πλοίο που έπαιρνε μέρος σε εκστρατεία στοίχιζε 10.000 γρόσια τον μήνα. Προεπαναστατικά τα τρία νησιά, Ύδρα, Σπέτσες και Ψαρά, έστελναν υποχρεωτικά ναύτες στον Οθωμανικό Στόλο και είχαν πλουτίσει, ιδιαίτερα η Ύδρα, παίρνοντας στα χέρια τους το εμπόριο της Μεσογείου, διασπώντας τον αποκλεισμό των μεσογειακών λιμανιών από τους Άγγλους. Η Ύδρα είχε καταστεί μια τεράστια αποθήκη αγαθών και εφοδίων, ιδιαίτερα αναγκαίων για την στήριξη του Αγώνα. Όμως η συνεχής οικονομική αιμορραγία των Υδραίων προκρίτων, αλλά και των Σπετσιωτών και Ψαριανών, κατά τη διάρκεια της επανάστασης ήταν φυσικό να τους εξαντλήσει και να τους αναγκάσει να ζητάνε από την προσωρινή διοίκηση βοήθεια και αργότερα από τον Καποδίστρια αποζημίωση, ως εθνικό χρέος. Η συμβολή τους στον αγώνα και τα αιτήματά τους είχαν αναγνωριστεί από τις εθνοσυνελεύσεις (Άργους, Επιδαύρου, Τροιζήνας).

Προκειμένου να σταματήσουν οι ταραχές και η αναρχία η Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας διόρισε τον Ιωάννη Καποδίστρια κυβερνήτη της Ελλάδος (1827). Ο κυβερνήτης ανέλαβε το τιτάνιο έργο της διακυβέρνησης και της ανασυγκρότησης της καθημαγμένης χώρας (1828). Ένας από τους στόχους του ήταν η πάταξη της πειρατείας. Οι Μιαούλης και Κανάρης εκκαθάρισαν το Αιγαίο από αυτή την μαστίγα. Η ίδρυση «λαιοδικείων» έφερνε σε δύσκολη θέση τους Μανιάτες και ειδικά τους Μαυρομιχαλαίους.

Το νεοσύστατο ελληνικό κράτος δεν ήταν σε θέση να αποζημιώσει οικονομικά τα νησιά Ύδρα, Σπέτσες και Ψαρά, παρά μόνο κατά ένα πολύ μικρό μέρος. Η ρήξη ήταν γεγονός. Στην αντικαποδιστριακή στάση, με αιτήματα: νέα Εθνοσυνέλευση, την χορήγηση συντάγματος-ελευθεριών και αποζημιώσεων, πρωτοστατούσε η Ύδρα, ακολουθούσαν η Σύρος, η Μάνη, κ.α.. Ο Καποδίστριας ζήτησε την βοήθεια των Μεγάλων Δυνάμεων, αλλά μόνο οι Ρώσοι ανταποκρίθηκαν. Την 13^η Αυγούστου 1831, ο Μιαούλης καίει τον ελληνικό στόλο που στάθμευε στον Πόρο, για να μην πέσει στα

χέρια του ρωσικού στόλου. Αργότερα το μετάνιωσε, αλλά ήταν αργά. Οι Ύδραίοι επέστρεψαν στην Ύδρα σώοι. Ο Κυβερνήτης δολοφονήθηκε στο Ναύπλιο από τους Μαυρομιχαλαίους (27 Οκτωβρίου 1831). Τα τρία νησιά ποτέ δεν αποζημιώθηκαν για όσα προσέφεραν στον Αγώνα της Ανεξαρτησίας. Εν τούτοις πέντε πρωθυπουργοί, πολλοί υπουργοί και ο πρώτος πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας ήταν Ύδραίοι. Η Ύδρα εξέλεγε τιμής ένεκεν 3 βουλευτές μέχρι το 1935.

Η ελληνική πολιτεία τίμησε αργότερα τον ένδοξο ναύαρχο Μιαούλη, αποστέλλοντας τον να παραλάβει τον Όθωνα, βασιλέα των Ελλήνων, από την Βαυαρία. Τον διόρισε κατόπιν αντιναύαρχο και γενικό επιθεωρητή του στόλου. Πέθανε την 11^η Ιουνίου 1835, φέρων τον Ελληνικό Μεγαλόσταυρο.

Η κεντρική πλατεία της Ερμούπολης ονομάστηκε αρχικά πλατεία Όθωνος, προς τιμήν του πρώτου βασιλιά. Μετά την έξωση του μετονομάστηκε σε πλατεία Λεωτσάκου (1862), ενώ το 1889 ονομάστηκε Ανδρέα Μιαούλη, με τα αποκαλυπτήρια του ανδριάντα του εθνικού ήρωα.

«Ο δοξασμένος ναύαρχος του Εικοσιένα, με τη σιδερένια θέληση, το φοβερό πείσμα και τη μοναδική αταραξία, ήταν τότε 51 χρονών. Φόραγε παντόφλες, όπως δύσκολα μπορούσε να περπατήσει από τα ρευματικά που καζάντισε σκίζοντας από παιδί τα πέλαγα. Μα όταν πάνω στο κάσαρο του караβιού του, μέτραγε τους αγέρηδες και τα καράβια του εχθρού, ξύπναγε μέσα του ο θαλασσόλυκος που είχε αναμετρηθεί όχι μονάχα με τους Αλγερινούς πειρατές, παρά και μ' αυτόν ακόμα τον Νέλσωνα». (Δημ. Φωτιάδης)

Οι θυσίες των αγωνιστών θα δικαιωθούν μόνο αν μείνουμε πιστοί στο πνεύμα και το ήθος που ενέπνευσε τους αγώνες τους.

Βιβλιογραφία

- Χριστοδούλου Χρήστος, *Η ιστορία της νήσου Ύδρας, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, Ύδρα 1989*
- Τσοκόπουλος Γεώργιος, *Αγαπητός Αγαπητός, Αντώνιος Μιαούλης, Άπαντα για τον ναύαρχο Μιαούλη, Εκδόσεις Μέρμηγκας, Αθήνα*
- Ρώμας Χρίστος, *Το βαθύτερο νόημα του '21, Περιοδικό Σύνδεσμος, Τεύχος 547, σελ. 80-81, Εκδόσεις Χριστιανικής Στέγης Καλαμάτας, Μάρτιος 2020*
- Ματαράση Α., Παπαστάμου Σ., *Ιστορία των Νεωτέρων και των Νεωτάτων Χρόνων, Ιστορία Γ' Γυμνασίου, ΟΕΔΒ, Αθήναι 1972*
- Αγκριαντώνη Χριστίνα, Φενερλή Αγγελική, *Ερμούπολη – Σύρος, Ιστορικό οδοιπορικό, Β' έκδοση, Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης της Ερμούπολης, σελ.*

64, Εκδόσεις Ολκός, Αθήνα 2000

- Πολεμικό Μουσείο Ναυπλίου
- <https://www.mixanitouxronou.gr>, Η ηρωική έξοδος του Άρη
- https://www.athensvoice.gr/life/322379_oi-peirates-toy-aigaioy/23-06-2016, Τάκης Σκριβάνος

=====

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Φιλανθρωπίες Συνδέσμου

Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου διετεθήσαν φέτος, για τις εορτές του Πάσχα, 2.500 Ευρώ, τα οποία διενεμήθησαν σε αναξιοπαθούσες οικογένειες και αναξιοπαθούντα άτομα στην Σύρο.

Δωρεές στο Σύνδεσμο

Περίοδος 01/04 έως 30/06/20

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΗΣ, Οπτικά	150 €	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
----------------------	-------	--------------------------------

Γεννήσεις

Ο Σταύρος Βαφίας, γιός του Προέδρου Δημήτρη Σ. Βαφία, και η σύζυγος του Έλενα Ευαγγελίδου, απέκτησαν το δεύτερο τέκνο τους ένα υγιέστατο κοριτσάκι.

Τους ευχόμεθα να το χαίρονται !

Πένθη

Απεβίωσε στην Αθήνα όπου και ετάφη η Μαρία Λιόντου, μητέρα του Μέλους μας κ. Βασιλικής Λιόντου (Κάκη).

Αντώνης Αντωνίου, ο διάσημος συριανός καθηγητής του Ε.Μ.Π

Ο Σύνδεσμος Συριανών εκφράζει την θλίψη του για την απώλεια του μέλους μας και Ομότιμου καθηγητή της σχολής Ναυπηγών Μηχανολόγων Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, Αντώνη Αντωνίου, ο οποίος απεβίωσε στις 16 Μαρτίου 2020.

Ο Αντώνης Αντωνίου γεννήθηκε στη Σύρο και αποφοίτησε αριστούχος από το Γυμνάσιο Αρρένων Σύρου.

Σπούδασε στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και στη συνέχεια μετεκπαιδεύτηκε στη ναυπηγική στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής στο Πολυτεχνείο MIT.

Επιστρέφοντας στη Ελλάδα, ανακηρύχθηκε καθηγητής στο ΕΜΠ όπου με τη σημαντική προσφορά του συνέβαλε στην ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων της σχολής.

Παράλληλα διορίστηκε διευθυντής στα Ναυπηγεία Σκαραμαγκά για πολλά χρόνια.

Στη συνέχεια μετέβη στο Μπαχρέιν όπου διετέλεσε Γενικός Διευθυντής σε μεγάλη ναυπηγοεπισκευαστική μονάδα για 15 χρόνια.

Απεβίωσε και ετάφη στην Αθήνα όπου διέμενε, η συμπατριώτισσα Αντωνία Περσελή, μητέρα του μέλους μας Μαρίας Φελουτζή.

Απεβίωσε και ετάφη στην Αθήνα ο Γεώργιος Κανελόπουλος σύζυγος της συμπατριώτισσας και μέλους μας Ευγενείας Κανελοπούλου το γένος Φωνάρη.

Απεβίωσε και ετάφη στην Αθήνα ο Ευριπίδης Τσαούσογλου, Τοπογράφος, Μηχανικός, Οικονομολόγος, γιός του Συμπατριώτη και μέλους μας Νίκου Τσαούσογλου.

Απεβίωσε στην Αθήνα όπου και ετάφη ο Συμπατριώτης μας Μανώλης Κυπραίος Αντιναύαρχος Ε.Α, σύζυγος της Συμπατριώτισσας και μέλους μας Τασούλας Κυπραίου το γένος Μπουρίτου.

Απεβίωσε και ετάφη στην Αθήνα η Αφροδίτη Χαρβαλιά, σύζυγος του Συμπατριώτη και μέλους Γιώργου Χαρβαλιά.

Θερμά συλλυπούμεθα τους οικείους των.

Διάφορα

Με πλούσιο βιογραφικό ο νέος πρόεδρος του Μητέρα.

Ο Ιατρός Στέφανος Α. Χανδακάς, μέλος του Συνδέσμου.

Το αφεντικό του CVC Capital -που αποτελεί τον μεγαλομέτοχο του Μαιευτηρίου Μητέρα- στην Ελλάδα, Δημήτρης Σπυρίδης, έψαξε και βρήκε έναν ικανότατο ιατρό για το τιμόνι του νοσοκομείου.

Ο λόγος για τον Στέφανο Χανδακά, μαιευτήρα-γυναικολόγο, ο οποίος έχει εργασθεί επί σειρά ετών στο Μητέρα και διαθέτει εταιρική μνήμη, βασικό προαπαιτούμενο για τον επικεφαλής μιας εταιρείας.

Ο νέος πρόεδρος του μεγαλύτερου ιδιωτικού νοσοκομείου με βάση τον αριθμό των κλινών (πάνω από 500 κλίνες) , τα τελευταία χρόνια έχει αναπτύξει έντονη φιλανθρωπική δράση μέσω της ΜΚΟ «Ομάδα Αιγαίου», από το 2007 έως και σήμερα, παρέχοντας δωρεάν υπηρεσίες υγείας στα ακριτικά νησιά.

Το 2015 ίδρυσε τον μη κερδοσκοπικό οργανισμό HOPE GENESIS, που στόχο έχει να ανατρέψει το κλίμα υπογεννητικότητας της Ελλάδος, παρέχοντας δωρεάν τοκετούς και θεραπείες γονιμότητας σε κατοίκους των ακριτικών νησιωτικών και ηπειρωτικών περιοχών της Ελλάδας.

Ταξίδι

Από τον Τάκη Κυριτσόπουλο

Το γράμμα το στερνό σου διαβάζω λίγο-λίγο
κι ακούω τη φωνή σου, τα γέλια των παιδιών
έτσι όπως με φωτίζει ο φάρος στο Τσιρίγο
και αδειανό φεγγάρι, που δίπλωσα στα δυό.

Ο ήλιος βασιλεύει, για να ξαναστείλει,
το πέλαγος της πρύμης κοιτάζω κι απορώ.
Ποιο να' ναι, που μου γνέφει του χωρισμού μαντήλι,
και ποιο του γλάρου να' ναι το κάτασπρο φτερό ;

Τα χρόνια στα μαλλιά μας τα χιόνια τους αφήνουν.
Τι είναι εκεί στο βάθος, που μοιάζει με νησί ;
Του ορίζοντα ειν' οι κύκλοι π' ανοίγονται και κλείνουν
ζώνοντας το γαλάζιο μέσα στο θαλασσί.

Αντίο

Από το Δημήτρη Βόϊκο

Για τον μάστρο- Γιώργη

Την ώρα αυτή αποτραβήχτηκε το κύμα.

Ριπίζουν της πορείας τα φανάρια.

Ο πόντος σκέπασε τα χνάρια.

Μαύρο σινιάλο σήμα.

Το γράμμα σου χωρίς απάντηση θα μείνει.

Τα λόγια που 'γραψες θολά διαβάζω.

Στη σκέψη που 'φυγες, τρομάζω,

απότομα στη Σμύρνη.

Απ' το χαρτί, οι λέξεις φεύγουνε, πετάνε,

γίνονται γίβωνες, πηδούν στα κρένια,

χρώματα παίρνουν μολυβένια

και το κορμί λυγάνε.

Σ' ένα ταξίδι μακρινό για συντροφιά σου,

τα σύνεργα του 'Ηφαιστου επήρες.

Ρίγλες μ' αιμάζουσες πορφύρες,

η τρυφερή καρδιά σου.

ΜΕΝΟΥΜΕ ΣΠΙΤΙ

Από το Νίκο Σαλίβερο (Σαλος)

(΄΄Ασμα μελαγχολικόν κί'επίκαιρον)

*Πολλοί , έξω απ' το σπίτι ανόητα ξεπορτίζουν,
και σε δρόμους αδειανούς άσκοπα τριγυρίζουν
= Σε δουλειά πηγαίνουν!!!! Όταν ρωτιούνται, όλοι λένε
Κί' όταν νοσήσουνε βαριά κί' οι συγγενείς τους κλαίνε.*

*Με «Κορώνας τον Ιό» και Βασιλιάδες αρρωσταίνουν
και πολύ καλά οι ασύνετοι γνωρίζουν,
με χιόνια και με κρύο, οι ζευγάδες δεν θερίζουν
κί' από τάφο, ζωντανοί ποτέ δεν βγαίνουν.*

*Στο σπιτάκι κάτσε μέσα,
άνοιξε ένα βιβλίο
και ας τέλειωσες σχολείο.
ο Ιός δεν έχει μπέσα,
δεν είναι πάντα το τζάμι λείο,
άρα, μη παίζεις τη ζωή λαχείο.
Δεν φταίει και ο διπλανός σου,
αν είναι ο Χάρος, ο νονός σου.*

Ορθή Επανάληψη ποιήματος από το προηγούμενο

Ο Ρ Α Μ Α

Από τον Εμμανουήλ Τσαγκάτο

Ξεριζωμένοι με δάκρυα ταξιδιώτες
πονεμένοι, απ' της Τουρκιάς το σαδισμό,
Ψαριανοί, Σμυρνιοί και Χιώτες
στη Σύρα βρήκαν θηλασμό.

Αποκαΐδια απ' το ολοκαύτωμα
φέρανε για προικιά τους,
μα της ελπίδας είχαν άρωμα
βαθιά μες την καρδιά τους.

Στο λόφο της Ανάστασης
στου Βροντάδου τα σκαλιά,
η ψυχή τους βρήκε ανάσταση
και μια ζεστή αγκαλιά.

Όταν οι πληγές τους κλείσανε
της Σύρας φώτισαν τι βράχο,
μια Ερμούπολη στολίσανε
σαν κόσμημα ΜΟΝΑΧΟΙ.

Δούλεψαν και τρανέψανε
στου κερδώου Ερμή την πόλη,
πολιτισμού σημάδια αφήσανε
να τα θαυμάζουν όλοι.

Αφιερωμένο σ' αυτούς που σώθηκαν. απ' τη φωτιά και το σπαθί
του βάρβαρου Τούρκου – κατακτητή στα χρόνια της σκλαβιάς.
Ξεριζωμένοι ήρθαν στη φιλόξενη αγκαλιά της Σύρας,
Κι' έφτιαξαν με αγάπη, κόπο και μεράκι
ΤΗ ΘΑΥΜΑΣΤΗ ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ !!!

=====

Γ Ο Ν Ε Ι Σ

από τον Εμμανουήλ Τσαγκάτο

Θα πάρω λίγη λάμψη
απ' της μάνας τη γιορτή,
να τη δώσω του πατέρα
για να λάμπουνε μαζί.

Να μην γιορτάζουν χωριστά
στο χρόνο μία μέρα,
των γονιών την προσφορά
να γιορτάζουν κάθε μέρα.

Δεν υπάρχει δίκαιη ζυγαριά
τους γονείς για να ζυγίσει,
κι αν πει από λάθος
ο ένας, σηκώνει τα βαριά
Τον άλλον θ' αδικήσει.

=====

Περί Κορονοϊού

Από τον Τάκη Κυριτσόπουλο

